

WYATIS

Happy New Year
1949

Published Monthly by
Knights of Lithuania
366 W. Broadway,
SO. BOSTON 27, MASS.

DIEVUI IR TĖVYNEI

Year's subscription: U.S. and
Canada \$3.00; foreign \$3.50;
single copy 30 cents.

EDITOR — ANTANAS VAICIULAITIS 1419 No. Main Ave., Scranton 8, Pa.
ASST. EDITOR — PHYLLIS GRENDAL 366 W. Broadway, S. Boston 27, Mass.

Knights of Lithuania Supreme Council Officers 1948-49

REV. J. C. JUTKEVIČIUS, Spiritual Director 153 Sterling St., Worcester 4, Mass.
JOSEPH BOLEY, President 5 East 62nd St., New York, N. Y.
JOSEPH KASPER, 1st Vice President 309 N. 5th St., Harrison, New Jersey
FRANK J. PETERSON, 2nd Vice President 3018 Vinewood, Detroit 16, Mich.
ANNE M. KLEM, Corresponding Sec'y. 183 Dukes St., Kearny, New Jersey
HELEN SHIELDS, Recording Sec'y. 217 Wharton St., Philadelphia 47, Pa.
ANNA MAE UZNIS, Financial Sec'y. 3079 Maybury Grand, Detroit 16, Mich.
FRANK GUDELIS, Treasurer 129 Rita St., Dayton 4, Ohio
REV. MODESTAS STEPAITIS, O.F.M., Trustee Franciscan Monastery, Kennebunk Port, Me.
ANDREW YUKNIS, Trustee 9207 So. Homan Ave., Evergreen Park 42, Ill.
KONNIE J. SAVICKUS, ESQ., Legal Advisor 4532 N. Clifton Ave., Chicago, Ill.
STANLEY K. GRIGANAVIČIUS, Art. Dept.

RITUAL COMMITTEE - PHYLLIS GRENDAL, ANTHONY J. YOUNG ESQ., LONGINAS L. SVELNIS

Edgar A. Guest

PRAYER FOR THE YEAR

Grant me the strength from day to day
To bear what burdens come my way
Grant me through this bright New Year
More to endure and less to fear.
Help me to live that I may be
From spite and petty malice free.

Lord, as the New Year dawns today
Help me to put my faults away;
Let me be big in little things,
Grant me the joy which friendship
brings,
Keep me from selfishness and spite
Let me be wise in what is right.

A happy New Year! Grant that I
May cause no tear in any eye.
When this New Year in time shall end
Let it be said: I've played the friend;
Have lived and loved and labored here
And made of a happy year.

All correspondence should reach the editorial offices by the 15th of the month preceding the next issue. Correspondents may use pen names, but all correspondence must bear the signature and address of the writer. The editor assumes no obligation to return any material not solicited.

Entered as Second Class Matter June 10, 1943 at the Post Office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Ir Vėl Naujas Lapas

Mūsų dienos prasideda su tekančia saule ir baigiasi su besileidžiančia. Jos bėga nesulaikoma kaip upės vanduo. Ir virsta savaitėmis, mėnesiais ir metais. Ar saulė, ar vėjas, ar lietus, ar žydi gėlės, ar šaltis kausto žemę — jos nesustodamos rieda amžinybėn, kur neskaitomos minutės nė valandos.

Laikas bėga. Nesustoja. Neatsikvepia. Ateina pavasaris ir praeina. Sukasi žemė, ir niekas jos sulaikyti negali.

Laikas sau bėga ir bėga, nors ir labai norėtume jį sustabdyti džiaugsmo ir laimės valandose. Jis bėga ir tada, kai skausmo ir sielvarto pergyvenimuose mes manom, kad jis sustojo.

O vienok yra trumpas akimirksnis, kai mes visi, lyg susitarę, laukiame, kad jis prabėgomis stabtelėtų ir mums įteiktų tai, ko labiausiai trokštame. Tai įvyksta tą slaptą žiemos naktį, kai trijų šimtų šešiasdešimt penkių dienų "senelis" laiko sostą užleidžia "kūdikiui". Tą valandą visų lūpose vienas žodis: laimė!

Laimė žaidžia mergaitės lūpų šypsny, laimė kedena jaunuolio garbanose. Ji šviečia vaikų, suaugusių ir senelių veiduos. Ji lengvu debesėliu perskrenda per biznio žmogaus skruostus. Ji vylingai atsispindi maloniai svaiginančio gėrimo taurėje.

Savo storas apyskaitų knygas užvožęs, biznio žmogus atverčia naują lapą. Lapą, kuriame rašys dabar dar nežinomus vardus ir skaičius.

Senoji jo knyga apiplyšus. Apnešiota. Bet visos skaitlinės joje surašytos taip, kad mokesčių rinkėjas kiekvienu metu matytų, kiek pridera valdžiai. Ir kiek lieka jam pačiam, tam biznio žmogui.

Vartant senas knygas, biznio žmogaus širdį užlieja šiltas pasitenkinimo jausmas, kai randa sužymėtus laimėjimus, ir rūščiai susitraukia jo antakiai, kai žvilgsnis užklysta ant pralaimėjimų. Nauji metai jam sukelia viltį ir pasiryžimą, kad naujame lape pralaimėjimų daugiau nebus.

Nauji metai. Nauji užsimojimai. Naujas laimės ilgesys.

Tik žmogus tas pats. Gal kiek daugiau subrandęs, kiek arčiau senatvės pažengęs, nors ir žydintis jaunuolis būtų!

Jaunuolis? O jis ar turi apyskaitos knygą? Ar veda ją rūpestingai? Ar ir jo knygoje negyvų daiktų vardai ir skaičiai?

Taip, jis turi knygą. Bet joje ne šalti skaičiai, o gyva dvasia. Dvasia, kuri kuria, teikia džiaugsmą, siekia gyveniman įnešti savo dalį ir sudaro asmenybę.

Tai asmenybė, kuri gyvena ne vien tam, kad krautų sau turtus. Asmenybė, kurios alsavimas šildo artimą, kurios veikla neša palaimą tautai ir turtina žmoniją.

Tai asmenybė, kuri savo išradimais nutiesė tiltus, užžiebė elektrą, išskėtė sparnus erdvėse, kuri nenuilstamu savo darbu prailgino gestančią gyvybę, kuri muzikos ar skambančiojo žodžio garsais, ar spalvų menu jaudina žmogaus širdį; kuri savo veikla nešė Kūrėjo Žodį žmoniškai ir parodė kelią, vedantį į didžią amžiną laimę.

Laimę, kuri pajuntama dėkingumo žvilgsnyje už paduotą stiklą vandens trokštančiam, už ištartą paguodos žodį skausmo ištiktam, už spinduliuojančią dvasios šilumą, kuri neperkama nė neapmokama pinigais.

Linkėdami vieni kitiems laimingų naujų metų ir versdami naują savo gyvenimo knygos lapą, neužmirškime pasižymėti, kad tikros vertybės yra tik tos, kurių vagys nepavagia ir kandys nesuėda.

Daug vardų, kurių visa gyvenimo istorija telpa viename gimimo metriko lape, praeis kaip greitai dingstantis šešėlis. Jie nemirgės žmonių atminime, kaip šv. Pranciškus Asižietis, kaip Dante Allighieri, kaip Beethovenas, kaip Edisonas, kaip Napoleonas, kaip Washingtonas, kaip Vytautas Didysis, kaip rožių lietu skleidžianti šv. Teresėlė.

Ką įsirašysime mes pirmajame knygos lape?

Siekdami gražių krikščioniškų idealų, niekad negalime paleisti iš po savo kojų žemės. Žemės, kurioje dabar vyksta didžiulė kova tarp dvasios ir materijos, tarp laisvės ir vergijos, tarp gyvybės ir nebuities.

Kaip laisvojo krašto sūnūs ir dukros, mes galim pasirinkti tik laisvę, tik gyvybę, tik dvasią. Žodžiu ir darbu plėškime kaukę nuo maskoliams ir bolševikams parsidavusių veidų.

Senoji mūsų tėvynė kenčia vergiją, o jos vaikai išgyvena baisias naikinimo dienas. Šaukimės į galingesniųjų sąžines, kad užtartų nekaltai teriojamus žmones. Rašykime padėkos ir pagyrimo laiškus tiems, kurie mūsų skriaudžiamą tautą užtaria, ir duokime paaškinimus tokiems, kurie yra raudonųjų agentų suklaidinti.

Vakarų Europos žemėse skursta tremtinio gyvenimą nemažas skaičius mūsų brolių ir seserų. Padėkime jiems pasiekti šią šalį, išrūpindami darbo ir buto pažymėjimus. Kiekvienas pasiūsdamas nors po du maisto siuntinėlius per metus, mes sustiprinsime tų nekaltai skriaudžiamų tremtinių jėgas.

Linkėdami vieni kitiems laimės ir jos siekdami, kovodami už Grožį, Gėrį ir Tiesą, skatindami kūrybą ir jaunatvišką energiją, įjunkime į visa tai dar vieną dalyką — meilę artimui.

A. G.

Kas padeda savo artimui, tam ir Dievas padeda. Nepagailėkite tremtiniui aukos. Auką siųskite United Lithuanian Relief Fund of America, Inc. 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Iš Tremties Mokyklos Dienų

*Aldona Raziūnaitė,
Lietuvių Gimnazijos Scheinfelde
VI kl. mokinė.*

Vargais negalais iš Wawellsburgo lenkų stovyklos atvykom į Detmoldą, kur buvo pradėta kurti lietuvių gimnazija.

Jau rytojaus dieną dviračiu skubėjau į gimnaziją. Kažkaip keista buvo: kartu džiugu ir nejauku. Juk jau nieko nebemokėsiu, nes kiti jau dvi savaitės, kai mokosi, o aš dar neseniai sukreida ant stalo bandžiau spręsti algebros uždavinius. Bet, deja, ką aš ten išsprėsdavau, nei aš pati, nei geriausias matematikas nepajėgtų suprasti.

Taip galvodama, pasileidau stačiai nuo kalno žemyn. Kai reikėjo suktis, aš pasisukau teisinga kryptimi, bet mano dviratis atsigulė kažkur patvory. Tačiau tai manęs nesulaikė, aš dar labiau skubėjau. Galų gale atvykau!

Priėjus prie durų, taip nedrašu pasidarė. Kas ten už tų durų? Nesiryžau jų praverti, bet, man begalvojant, jos pačios prasivėrė, ir mokiniai pabiro iš kambario. Tada jau ir aš įslinkau į klasę.

Savo laimei, radau dar vieną "kolegą" trečioką, kuris mane paėmė į savo globą. Dabar aš jaučiuosi šiek tiek jaukiau ir patogiai išitaisiau kažkokio komiteto tarnautojo krėslė. Bet jis, matyt, buvo aukštesnis už mane, nes mano nosis vos siekė stalo kraštą. Tačiau aš jau dairiausi po klasę. Kambarys buvo nemažas, vidury stovėjo didelis rašomasis stalas, prie kurio sėdėjo apie dvidešimt mokinių, įvairaus ūgio ir amžiaus. Aš nieko negirdėjau, ką šnekėjo atėjęs mokytojas, tik stebėjau visus būsimus draugus.

Rytojaus dieną mus suskirstė į klases, ir aš pradėjau pažinti mokytojus, kurių buvo daugiau negu mokinių. Bet greit suvažiavo naujų moki-

nių, ir mes sudarėme "tikrą mokyklą". Blogiausia buvo tai, kad kiekvieną dieną mokėmės kitur. Jei vienoj pusėj kambario sėdėjom mes, tai kitam kampe komiteto raštininkas priiminėjo interesantus. Žinoma, jų pokalbis mums dažnai būdavo įdomesnis už mokytojo dėstymą.

Tačiau greit mes tapome sėsliais. Gavom vieną vokiečių gimnaziją, kurioj prieš Kalėdas oficialiai buvo atidaryta Detmoldo lietuvių gimnazija. Vis dar rinkosi naujų mokinių. Daugelis vyresniųjų atvyko iš nelaisvės ir sunkiai prisiderino prie mokyklos aplinkos. Daug vargo turėjo mokytojai, kol surinko mokslui medžiagą, bet nemažiau jo turėjom ir mes. Mokytojas sau sėdi ir pasakoja, o mes sušilę rašom, nes neturim vadovėlių, arba sėdim, paslėpę nosis už draugų nugarų. Bet baisiausia, kad tokią paslėptą nosį mokytojas greičiausiai ir suranda. Tada jau nebekoki pyragai.

Neretai apsilankydavo ir mūsų globėjai — U.N.R.R.A.'os atstovai. Įėję pasako: "How do you do?" ir, pasigrožėję mūsų laikysena, išeina. Mums prižada sporto įrankių, mokslo priemonių, o vienas žadėjo net aukas rinkti, kad mums vystyklų nupirktų. Bet kodėl jis norėjo juos pirkti, dar ir iki šiol nesužinojom. Tie gražūs pažadai ir likdavo pažadais.

Taip baigiau trečią ir įpusėjau ketvirtąją klasę. Staiga pasklido gandas, kad reiks išvažiuoti. Susirišom daiktus ir išvažiuom į Greveną ieškoti laimės.

Čia jau taip gerai nebuvo. Vokiečiai į savo gimnaziją neįsileido. Mes gavom purviną, aplaužytą namą. Jau prie visko pripratę, mes labai jaudinomės, tik stebėjom naujus draugus. Didžiausią išpūdį padarė "kolega", nešęs ant pečių trisdešimt devintą kryželį. Jis norėjo tapti kunigu ar gydytoju, todėl stoji gimnazijon mokyti lotynų kalbos. Bet vargšas apsvylė, nes ketvirtoji klasė lotynų kalba dar nebuvo dėstoma. Tačiau jis pasidavė likimo valiai ir drauge su mumis baigė šią klasę.

Paskutinėmis mokslo dienomis atvyko anglų komisija darbininkams verbuoti, ir daugelis mokinių, neturėdami čia ką valgyti, metė gimnaziją ir išplaukė į užjūrį. Tikėjosi ten, Anglijoje, sotesnę dalią rasią.

Gimnazija iširo, reikėjo keliauti toliau. Taip aš atsidūriau trečiojoje gimnazijoje — Scheinfelde.

Vėl nauji mokytojai, nauji mokiniai. Visi nepažįstami veidai. Bet greitai čia pripratau. Tačiau daugelis paukštelių ir čia skleidžia sparnus, rengdamiesi pakilti ir skristi iš šios mokyklos, kurioje skamba gimtoji lietuviška kalba.

Kur jie dabar skris ir kur jie benamiai nutūps?...

Juozas Mikuckis

O DIEVE ...

*O Dieve, ne kartą Tave gal nustojau,
Bebrisdamas žemės purvus,
Ne kartą net keikiau Tave, Atpirkėjau,
Matydamas vien tik vargus.*

*Ne kartą gal naują Tau kryžių uždėjau,
Atnaujinau žaizdas ramiai,
Į Tavo esybę kitkart netikėjau,
Bet Tu vis kentėjai tyliai.*

*O Dieve, kentėjęs ant kalno Golgotos,
Atleisk man dėl mano kalčios,
Nes manosios akys dar buvo miglotos —
Aš dar nemylėjau kančios!*

Apie Galingą Katiną

Antanas Vaičiulaitis

(Pasaka)

Toli tarp girių gyveno miško sargas Jokūbas. Jis turėjo trobą su žmona Kristina, penkis vaikus ir katiną Kniauklį. Netrūko jo kieme ir kitokių gyvulių bei paukščių, bet išymiausias jų tarpe buvo katinas: juodas jisai buvo kaip smaila, baltomis letenomis ir tokia pat žvaigžde ant krūtinės.

— Tai mūsų Kniauklio gražumėlis — kalbėjo girininko žmona. — Antro tokio visoj žemėj nerasi.

Pamačius valandėlę, ji pridūrė:

— Jisai ir žiurkę papiautų.

Kristina pakėlė katiną iš pelenų, kur jisai snūduriavo ir pūravo, nupurčiusi pasisodino į sterblę ir glostė jo keterą. Kniauklys murkė ir pūtėsi šiaušdamasis. Paskui, nušokęs, jis vaikščiojo skersai ir išilgai po aslą, o jo kailiukas mainės ir žvilgėjo sulig kiekvienu žingsniu. Galop jis išbėgo į kiemą ir ėmė nagais braižyti svirtį.

Ant rentinio nutūpė žvirblis ir sučirškė:

— Ar ką piauši, jei taip galandi?

Iš pradžių katinas dėjosi nenugirdęs: šnekėsis tau jis su visais tauškalais!

Žvirblis nenustygo ir vis rizgo:

— Mano vaikučių tai jau nepasieksi. Jie taip aukštai po sparų, kad tau galva susisuktų, ir nukristum į šalinę, jei bandytum šliaužti prie mano lizdo.

Kniauklys liovės braižėsis ir pasakė:

— Terliosis kas ten su tavo žvirbliapalaikiais. Manęs laukia didesni darbai — eisiu žiurkės piauti! Ji per naktis brazda ant aukšto, praėdė lašinių paltį kamine ir neduoda man miegoti.

Žvirblis, tai išgirdęs, tik purptelėjo ir jau stygavojo ant stogo:

— Žiurke, žiurke, tave katinas žada sudraskyti.

— Vograuk nevogravus, — piktai atsiliepė žiurkė nuo lubų. — Bent kartą savo snapą sučiauptum!

Nors ji šnekėjo šiurkščiai, vienok ją nusmelkė išgastis. Kiek palindėjus spaliuose ir apsimąščiusi, ji išniro iš palėpės ir sąspara nusileido ant žemės, kur pro varnalėšas spruko į girias.

Ten ji susitiko šešką, kuris suniurzgėjo:

— Ar balos dega, kad taip leki?

— Bėgtum ir tu, jei žinotum, kas tavęs laukia, — atšovė žvynė ir, nesustodama, šniokštavo tolyn.

Šeškui pasidarė neramu. Jis šūktelėjo:

— Nepyk, meldžiamoji, ir pasakyk, kas gi nutiko?

Žiurkė atsitūpė ir nusišluostė prakaitą nuo snukučio.

Atsikvėpus, ji prapliupo:

— Katinas, katinas!

Ir ji pravirko balsu.

Šeškas barėsi:

— Žliumbki nežliumbus — jau nė gėdos neturi! Manęs tai nė liūtas nepabaidytų!

Žvynė teisinosi:

— Lengva tau šnekėti! Tas katinas toks stambus kaip kumelys. Vaikščioja sau jis po kiemą, šiauşte pasišiauşęs, ir vis šaukia: "Kur ta biauzybė žiurkė? Aš jos kaulelius sutriuškinsiu..."

Čia ant šakos nutūpė strazdas ir pratarė:

— Baisu kas darosi! Kniauklys tik plėšosi ir rėkia: "Duokit man tą smirdalių šešką! Aš jam parodysiu vištas piauti..."

Šeškas supurkštė:

— Pleperi tu, ar nenutiksi tarškėjęs! Žiūrėsim, kaip pats čiulbėsi, man į nasrus vieną dieną pakliuvęs.

Strazdas nepaisė tų gąsdinimų ir nuplasnojo savo keliais.

Iš aukštumos, pro eglių ir beržų viršūnes, jis dar matė, kaip žiurkė, nusišluosčius ašaras nuo žandų, vėl leidosi bėgti ir kaip, valandėlę pasvyravęs, šeškas nukuduliavo paskui ją.

Tuo tarpu katinas vaikščiojo po kiemą ir vis labiau pūtėsi: iš žvirblių buvo išgirdęs, kad ne tik žvynė, bet ir šeškas jo pabūgo. Kniauklys buvo tiek išpuikęs, jog nepaisė nei gaidžio, nei paršiuko, nei šunyčio Margiukio. Visi jie norėjo jam prisimeilinti, kaip tokiam galingam. Su Margiuku ijsai pasielgė visai negražiai. Kai šunelis, vizgindamas uodegą ir gerindamasis, prisiartino pažaišti, mūsų galiūnas ėmė purkšti ir spiaudytis, o paskui atsimojęs cvanktelėjo Margiukui antausį. Anas tik sucipo ir unksdamas nubėgo į būdą.

Girininkas Jokūbas, ėjęs su šautuvu per kiemą, subarė mušeiką:

— Negražu, negražu daužytis, lyg kokiam akėtpiemeniui!

— O ko jie mane kirkina, lyg nežinotų, kad aš galiu papiauti žiurkę ir šešką, lapę ir mešką.

Jis ūmai nušciuvo. Paskutiniai žodžiai jam netyčia išspruko. Bet žvirbliai nuo visų stogų jau klegėjo ir šaukė:

— Tokių stebuklų dar nebuvo, kaip žemė žeme stovi: Kniauklys rengiasi lapių ir meškų skersti!

Katinas įširdo ir tarė:

— O ką jūs man padarysite — eisiu ir papiausiu. Tai ir bus jums juoktis iš manęs!

Ir jis, apsisukęs, čėpojo į girią.

Nuo slenksčio prabilo girininko žmona:

— Katinėli burkuonėli, neprasadėk tu su lape ir meška: jos tave sudraskys.

Jis atsakė:

— Tai kam žvirbliai gerkles laido ant manęs!

Kristina dar šaukė jį, bet katinas jau nieko neklausė. Išdidęs ir susirūstinęs, jis įlindo į girių tankmę.

Iš pradžių jis dar girdėjo, kaip jį moteriškė atgal vilioja ir kaip gaidys namuose gieda. Paskui tie balsai nutilo, ir jam pasidarė neramu. Mielai jis būtų grįžęs į savo pelenus ant priežados. Bet vos tik atsimindavo žvirblius, šuniuką ir vištas, tuoj pagalvodavo: "Jie tik ir laukia, dantis iškišę, kad pareičiau be niekur nieko".

Kniauklys atsargiai žengė tarp sausų lapų ir žabu. Vienas žagarėlis trakstelėjo, ir katinui visas kailis nuėjo pagaugais.

Jis apsižvalgė, — o gal vilkas atselina ar meš-

ka smelkiasi per krūmus... Ne, jokio žvėries nebuvo tarp medžių, — nei lapės, nei lūšies, nei žebenkšties. Tik voverės šokinėjo iš ąžuolo į ąžuolą, ir skynymu prasklendė vanagas.

Katinui darėsi nykiau ir nykiau. Štai, rodos, pakrūmėje sukriuksė šernas, iš pušies liuoktelės lūšis arba ims ir plumptelės ant tavęs pelėda.

Spūdinamas tarp alksnių ir jovarų, katinas nė pats neapsižiūrėjo, kaip ėmė kniaukti — gailiu ir drebančiu balsu. Taip besigraudendamas, jis atčėpojo netoli tos girių pievutės, kur šeškas ir žiurkė buvo sustoję atsipūsti.

Jie išgirdo Kniauklio šauksmą ir tarė:

— Tai pašėlimas! Net vidury miškų jisai mus gainioja.

Ilgiau negaišdami, jiedu nupūškavo tolyn ir po kiek laiko pataikė ant lapės. Ji patenkinta šildėsi avietyne prieš saulutę, nes ką tik su savo vaikais buvo surijusi teterviną.

Šeškas sušvokštė jai:

— Lape, lape, bėki su mumis, arba kitaip žūsi!

Toji atsiliepė:

— Dar toks negimė ir negims, kuris mane išgąsdintų.

Sunkiai dvesuodama, prašneko žvynė:

— Katinas Kniauklys mus vejasi ir visus išskers, jei tik nepaspruksim.

Lapė tyčiojosi:

— Na, ir vėplos judu — radot prieš ką drebėti! Aš tai jau nieko nebijau, net ir didžiausio briedžio.

Šeškas atšovė jai:

— Aš pats aną dieną mačiau, kaip skuodei nuo šunų, pabrukusi uodegą.

Dabar įsiterpė žiurkė:

— Ana, jau atidrumba tas griau medis! Lekiam iš čia...

Taip žvynė pasakė apie katiną ir įlindo į krūmus. Šeškas lapatojo paskui ją.

Gerą galą pasivarę, abu jie sustiro iš baimės: kažkas buvo juos prisiginęs ir šniokštavo jiems prie pat kulnų. Jiedu užsimerkė laukdami, kada ims ir suleis katinas dantis į jų sprandus.

— Pamaščiau, kad judviem bus baisu girioje — esate nedidukai, ir vanagas gali judu užkapoti. Aš jus apsaugosiu.

Buvo tai lapės balsas. Ji, meilikaudama, vizgino uodegą ir dėjos silpnujų užtarėja.

Nūn visi trys skuodė per miškus ir nesustojo, kol išvydo labai aukštą liepą, kuri žydėjo ir dūzgė nuo bičių. Pačioje viršūnėje kriošėjo meška ir ruošėsi kopinėti medų iš drevės. Ant šakų pasitursinus, ji pro skylę įkišo leteną ir graibstėsi korio. Vieną išrovusi, štai jinai, sėdėdama aukščiau visų medžių, laižė medų ir smaguriavo, gi bitės zvimbė aplinkui ir gylė gauruotą jos snukį.

Taip besmiližaudama, meška iš savo sosto išvydo žiurkė, šešką ir lapę, bėgančius be kvapo ir griuvinėjančius ant šiekštų. Kai anie trys prisartino prie liepos, jinai atsišaukė iš savo viršūnės:

ŠALTA ŽIEMUŽĖ

Šalta žiemužė gruodus sutraukė,
Jauna mergelė bernelio laukia.

Oi drylia la la, oi drylia la la,
Jauna mergelė bernelio laukia.

Laukiant sulaukiant, piršliai atjojo,
Jauna mergelė pasidabojo.

Oi drylia la la . . .

Tėvelį mano, senasai mano,
Ar man' išleisi už to bernelio?

Oi drylia la la . . .

Pučia vėjelis iš ano krašto,
Nebesulaukiu nuo brolio rašto . . .

Oi drylia la la . . .

Sulaukiau raštą ir gromatėlę,
Atjoj' broliukai šiam rudenėly.

Oi drylia la la . . .

Pirma seselė žirgą balnojo,
Antra seselė kilpą sagiojo.

Oi drylia la la . . .

Pati mažiausia, pati gražiausia,
Vartus atkėlė ir palydėjo.

Oi drylia la la . . .

Broliukai mūsų, jaunasai mūsų,
Ką mums atneši iš dovanėlių?

Oi drylia la la . . .

Pirmai seselei rutų vainiką,
Antrai seselei šilkų kasniką.

Oi drylia la la . . .

Pačiai mažiausiai, pačiai gražiausiai,
Aukso žiedelį visam viekeliui.

Oi drylia la la . . .

— Ko taip strimagalviais nešdinatės — bene kas užpuolė?

Žvynė, šeškas ir lapė sustojo ir pakėlė šnipus aukštyn. Pamatę aną kerplėšą liepoje, visi trys jie aimanavo:

— Katinas, katinas!

Meška pasitvarsė nuo šlaunies ant šlaunies, nurijo paskutinį medų ir kvošė iš lėto:

— Ką jis padarė?

Lapė tarė:

— Lauksi, ligi padarys! Katinas mus vejasi ir nori mūsų žarnas paleisti.

— O didelis jis kaip veršis, — krūpčiojo žiurkė.

— Kai bėga, tai krūmai traška po jo kojomis, — prisidėjo ir šeškas.

Ir jie šaukė vienas už kito:

— Jo nagai kaip peiliai.

— Jo dantys kaip iešmai.

— Tai katinų katinas, pikčiausias iš visų.

Meška pasirusino viršūnėje ir prašneko:

— Vėjas nuneša jūsų balsus, ir man nelabai girdėti, ką jūs ten svygnojate. Aš pasliuoksiu artyn.

Ji subraškėjo ir rioglinosi šaka nuo šakos. Kai buvo netoli žemės, vienas žagaras neatlaikė ir triokstelėjo. Žvėris tik susisuko kūlvarčiais ir šlumstelėjo tenai, kur anų trijų bėgūnų vėpsota.

Meška visai priplojo žiurkę su šešku, o lapei tik uodegą užkrito. Šioji, ištrūkusi, movė į savo urvą, dantį gieždama ant visų lokių ir katinų. Bet ligi šiolei niekas nepatyrė, kas toliau nutiko žvynei su šešku: ar jiedu likosi prie žemės priplakti, ar atsigaivelioję kur po sankrytomis sulindo ir savo žaizdas slaugė.

Atitokusi, meška apsigrabinėjo, ar kuris šonkaulis nelūžo. Ji dar nesurojo apsičiupinėti, kai krūmai sutraškėjo, lyg per juos smelktųsi labai drūtas žvėris. Jai išsyk dingtelėjo, kad tai būsiąs anas katinas galiūnas. Nors nebijojo, bet dėl visa ko ji pasitraukė į savo irštą tarp eglių. Ten ji vėl apsispaudė šonkaulius ir apsidžiaugė, kad visi buvo sveiki. Patenkinta, kad tik poroj vietų apsidraskė, ji susirangė savo kinyje pamiegoti. Prieš užsnūsdama, ji apsilaižė, ir šnipas buvo toks saldus...

O per krūmus ten brovėsi trys girių vagys. Kokias varsnas paėjęję rado jie Kniauklį. Jis buvo įklimpęs liūne, iš kurio negalėjo išbristi. Įstrigęs tarp maurų ir šaknų, katinas graudžiai miaukė, visas purvinas. Vanduo po juo vis labiau burbuliavo ir jau siekė žvaigždę ant jo krūtinės.

Tarė vienas vagis, dar jaunas vaikigalis:

— Koks suskretęs kačiūkštis!

— Paukštelėsiu jam kirviu, ir bus baigta, — suniurzgė antras, biauriai perkirstu žandu vyras.

Trečiasis, plonas kaip pyplys, stygavojo:

— Matai, savo kniaukimu jis dar prišauks girininką. Duok jam kirviapente.

Kreivasnukis jau užsimojo ir buvo besmogiąs, kai jaunius sušuko:

— Ką aš matau! Luktelėk, broliuk!

Jis ištraukė katiną iš pelkės ir apvartė jį iš visų pusių.

— Ar aš nesakiau, — jis bumbėjo vienas sau panosėj, — man seniai tokio reikėjo.

— Dobilėli tu mano, neapžlibk bespoksodamas, lyg į aukso kamuolį. Mudviem čia katinas kaip katinas, tik dumblais apžėlęs.

— Judu gal spangi, kad neįspitriodate! — gynėsi jaunasis.

— Deimantą rado! — krykštė anie ir alkūnėmis niuksėjosi vienas antrą.

Jaunius nepaisė jų klegėjimo ir niurnėjo sau:

— Juodas kaip degutas, o letenos baltos. Ir dar žvaigždė!

Anie du kirkinos:

— Pasikabink tą žvaigždę sau ant kaktos, — ji švies tau, kai eisi vogti.

— Nuo šiolei aš jau nevogsiu, — atsakė jauniklis. — Mano moša geba raganauti. Tokį katiną reikia vidunaktį pavožti po puodu ant skruzdėlyno. Kai skruzdės jį suės, reikia paimti kaulus ir užkasti į žemę. Tada bus matyti, kur pinigai dega. Brolyčiai, aš nuo dabar ant muštinių krūvos vartysiuosi, lašinius žliaugsiu ir kasdien būsiu girtas.

— Sapalioja, lyg apdujęs, — numojo kreivažandis. — Verčiau šokam prie medžių. Juos par davus, tikrai mums kišeniai pliš nuo pinigų.

— Gerai šneki, — pritarė plonasis vagis. — Na, ir tu, dobilėli, nespoksok dykai į savo katiną ir šok prie anos pušies.

Jaunasis įbruko katiną į maišą ir pakabino ant šakos. Kniauklys tenai kiūtojo pašiurpęs, ir drebulys jį kiaurai nusmelkdavo, kai tik atsimindavo skruzdėles.

Vagys, rėkaudami ir keikdami, kirto medžius. Jie dirbo taip smarkiai, kad skiedros tiško į visas puses, ir viena jų pataikė apuokui į snapą ažuole. Jie išilo, ir kreivažandžiui išpampo randas ant veido. Plonasis, prieš smogdamas, pritūpdavo ir paskui, stryktelėjęs, sukyburiuodavo ore ir trenkdavo kirviu, net žegtelėdamas. Jaunasis gi vis dėbčiojo į maišą, kad jam kas nenu-džiautų katino.

Taip bekertant, juos užklupo girių sargas Jokūbas, kuris buvo išėjęs katino ieškoti.

Atstatęs šautuvą, suriko Jokūbas:

— Meskite kirvius ir renkitės mirti! Aš jums parodysiu medžius vogti...

— Nežudyk, nežudyk! — sukliko anie trys, iškėlę rankas.

— Nenukaut, nenukaut manęs! — maldavo kreivažandis. — Aš tau pavogsiu eikliausią žirgą iš karaliaus arklidės, ir tu galėsi kaip ponas jodinėti po girias.

— Palik mane gyvą! — šaukė plonasis. — Aš tau nukniauksiu generolo šautuvą, kuriuo per septynias mylias nušausi žvirblį nuo bažnyčios bokšto.

— O ką tu padarysi? — girininkas paklausė jauniklio, kuris tylėjo.

Anas atsakė:

— Aš moku tris daiktus. Galiu pro kaminą įlįsti ir skilandžius išvogti. Paskui galiu ožką šokio išmokyti ir galop sugebu vamzdžiu padūduoti.

Tarė Jokūbas:

— To neužtenka jums išsipirkti.

Ir jis atlaužė gaiduką.

— Pasigailėk, pasigailėk! — spiege vagys ir puolė ant kelių.

Jaunius dar susgribo:

— Aš tau dovanosiu juodą katiną, kuris turi baltas kojytes.

Girių sargas sušuko:

— Tai tu, skarmaliau, būsi pavogęs Kniauklį! O mano žmona Kristina dėl jo rauda ir plaukus raujasi. Aš tave sutraiškysiu kaip erkę.

— Jaunasis atsakė, truputį atsikvošėjęs:

— Rūpi man tavo katinas! Negalvok, kad mes jau toki prasti vagišiai! Tavo Kniauklį raudau liūne ir ištraukiau.

Atsiliepė girininkas:

— Tu esi mano draugas brangiausias! Sakyk, kur katinėlis. Negaliu ilgiau išverti — dar žmona mano užsiverks!

— Pirmiau pažadėk, kad mūsų nenukausi ir gyvus paleisi, — derėjosi jauniklis.

Jokūbas davė žodį. Tada anas vagis nukabino maišą, iškratė katiną ir paklausė:

— Ar tas?

— Kaipgi, tai mūsų Kniauklys branguolėlis! Ai, džiaugsis Kristinėle...

Taip kalbėdamas, girių sargas pritūpė ir paglostė savo katiną, kuris atgavo kiek drąsos ir pakūprino nugarą.

Jokūbas, kiekvienam už bausmę spyręs į blauzdas, paleido vagis, įgraudinęs, kad daugiau jie čia kojos nekeltų.

Užsidėjęs šautuvą ant peties, jisai pasuko namoliai. Katinas bėgo pirma jo, aukštai iškėlęs uodegą.

Grižo jie laimingai ir rado sargo žmoną ant

PRAGĖRIAU ŽIRGELI

Pragėriau žirgelį ir kamanėles,
Ir savo jaunąsias tai jau dieneles.
Tradlylia, tradlylia, tradlylia lia, lia,
Ir savo jaunąsias tai jau dieneles.

Sugrižo žirgelis ir kamanėlės,
Tik jau nebsugrižo jaunos dieneles.
Tradlylia...

Išjojo bernelis pasivandravot,
Ir savo laimužės tai pasiieškot.
Tradlylia...

Nerado laimužės, tiktai vargelius,
Užmiršo tėvynę, brangius tėvelius.
Tradlylia...

slenksčio, ašarose paplūdusią. Ji nutvėrė Kniauklį, pasitupdė į sterbę, glostė jį ir sykiu ulbijo, kam pabėgęs ir tiek širdies jai uždavęs.

Tą vakarą Jokūbo troboje buvo daug triukšmo. Džiaugėsi sargas, džiaugėsi sargienė, džiaugėsi ir sargučiai. Kai visi apsimalšino ir sugulė, į pelenus ant priežados įlindo ir katinas Kniauklys.

Daugiau jau niekados jisai nesileido į miškus. Jis tik vaikščiojo aplink namus, braižė nagus į sąsparas ir šildėsi saulės atokaitoje.

Tačiau garsas apie jį nežuvo. Ligi šios dienos Medžionės girioj tarp lapių, vilkų, barsukų ir šerūnų eina gandas apie galingą katiną Kniauklį, kuris net pačią mešką buvo priepuolin įvaręs.

LANGUAGE LOGIC

Living as we do in non-Lithuanian environment we must protect our Lithuanian language from harmful influences. We must, first of all, become more interested in it. The language must remain: *pure, beautiful and practical*.

An original is always worth more than an imitation. A pure substance is more valuable than an unprocessed, unrefined mixture. That is why we prefer LAIKAS to ČĖSAS, ŠVARUS to ČYSTAS, NUODĖMĖ to GRIEKAS, GĖLĖS to KVIETKAI. That is why our language stands on a higher level when say KROSNIS and not PEČIUS, PRAMONĖ and not INDUSTRIJA, TRUPUTIS and not BISKIS, VASARINĖ and not VILA, SVIESTAINIS and not SANDWICH, GATVĖ, not STRYTAS. Mainly in the field of science do we use such internationally accepted words as GEOGRAFIJA, ASTRONOMIJA, MEDICINA and the like.

We seek beauty and order in our bodily movement, our raiment and our place of abode. To seek beauty is one of man's primary instincts. The way we express ourselves is no exception. Therefore when we are confronted with the choice of two words, even though both are of Lithuanian derivation, we choose the one which is shorter, prettier or in some way handier. Thus we like SKĖTIS better than LIETSARGIS, KELEIVIS better than KELIAUNINKAS, GEROVĖ better than GERBŪVIS, LIGONINĖ better than LIGONBUTIS.

Also SUSIDOMĖTI and SUDOMINTI are more beautiful and practical than SUSIDOMAUTI and SUIDOMINTI. More esthetically acceptable are such words as IDEALUS, NATURALUS, MODERNUS rather than IDEALIŠKAS, NATŪRALIŠKAS, MODERNIŠKAS.

We all have preferences as to color and style of our clothes. An intelligent person is no less careful about his choice of words.

(From "Kalbos Kuryba" by L. Dambriūnas, "Ateitis")

VILNIAUS KATEDRA

Vilniaus Katedros Statytojas L. Stoka Gucevičius

(Suėjus 150 metų nuo jo mirties)

Aštuonioliktame amžiuje svarbiausi meninkai Lietuvoje buvo poetas K. Donelaitis (1714-1780) ir architektas Laurynas Stoka Gucevičius (1753-1798).

Abu jie stovi tarp didžiųjų lietuvių, vienas amžiną garbę nusipelnęs savo "Metais", antras — Vilniaus katedra ir kitais architektūros paminklais.

Laurynas Stoka Gucevičius mirė prieš pusantro šimto metų.

Ta sukaktis tegul būna proga trumpai žvilgtelėti į šio vyro gyvenimą ir kūrybą.

Laurynas Stoka Gucevičius gimė 1753 metais Kupiškio parapijoje. Jo tėvai buvo valstiečiai baudžiauninkai. Vaikas buvo gabus, ir tėvas ryžos jį leisti į mokslus. Vilniuj jį susidomėjo vyskupas Masalskis ir rėmė. Vyskupas, važiuodamas į užsienius, pasiėmė ir Lauryną Stoką Gucevičių, kad tas gilintųsi architektūroje. Paryžiuje Masalskis atidavė jį mokytis garsiems architektams, kaip Ledoux ir kitiems.

Anais laikais Prancūzijoje ir kitur vyravo neoklasicizmo stilius architektūroje. Stoka Gucevičius kaip tik palinko į šį stilių ir, grįžęs į Vilnių, jį pritaikė savo statyboje.

Tarp svarbiausių L. Stokos Gucevičiaus dar-

bų yra Verkių rūmai netoli Vilniaus. Amžininkų liudijimu, tai buvęs nuostabiai gražus pastatas. Tik jis neišliko kaip reikiant ligi mūsų dienų, nes svarbiausia dalis buvo išgriauta. Bet ir likučiai daro nepaprastai gražų išpūdį. "Jei net daug ko mačiosios statinio dalys pajėgia užimponuoti savo monumentalumu, tai ką reikia manyti apie visus Gucevičiaus sukurtus rūmus?" sako Dr. J. Grinius savo veikale "Vilniaus meno paminklai".

Geriausiai išsilikęs L. Stokos Gucevičiaus darbas yra Vilniaus katedra.

Pirmoji Vilniaus katedra buvo statyta 1387 metais. Katedrą nesyki ištiko gaisrai, ir ji būdavo atstatoma, keičiant stilių. Antroje aštuoniolikto amžiaus pusėj katedrą reikėjo perstatyti, nes jau buvo nesaugi. Tas darbas atiteko L. Stokai Gucevičiui, kuris ir suteikė katedrai dabartinę išvaizdą.

Vilniaus katedra, kaip ji dabar atrodo, yra vienas iš pačių svarbiųjų architektūros šedevrų Lietuvoje. Jos grožis yra ramus, didingas ir darnus.

Šioji katedra yra ne tik puikus architektūros paminklas, bet ir tautos šventovė, kurioje guli palaidoti Lietuvos valdovai ir karalaitis šv. Kazimieras. Ji yra tarsi Lietuvos bažnyčių motina, tokia brangi ir artima visai lietuvių tautai.

Svetimomis Kalbomis Raštai Lietuvoj

Senovėj Lietuvos kanceliarijoj susirašinėjant buvo vartojamos lotynų, gudų, vokiečių ir net arabų kalbos.

Gudų kalba

Gudų ir lotynų kalba yra išlikę ir stambesnių veikalų, pasirodžiusių Lietuvoje.

Gudiškai parašytas svarbus "Lietuvos statusas", patvirtintas 1529 m. ir tvarkęs Lietuvos juridinių gyvenimą ligi 19 amžiaus vidurio.

Gudų kalba jau 14 a. gale pasirodė Lietuvos metraščiai, kurių tikslas buvo grynai patriotinis: jie giria didžiuosius Lietuvos kunigaikščius, kelia Lietuvos garbę ir stengiasi pažeminti Lietuvos priešus, — Maskvos rusus ir kitus.

Lotynų kalba

Lotynų kalba Lietuvos kanceliarijoj buvo vartojama jau 13 amžiuje, o ypač iškilo 15 ir 16 amžiais. Lietuvoje pasirodė ta kalba rašytų juridinių, politinių, istorijos ir poezijos knygų. Lietuvos jaunimas, važinėdamas studijuoti į Italijos, Vokietijos, Prancūzijos ir kitų Vakarų Europos šalių universitetus, geriau pažino ne tik lotynų kalbą, bet ir senovės Romos istoriją. Tas susipažinimas dar labiau paskatino lietuvių patriotizmą ir atsparumą prieš kaimynų įtakas. Lietuvos didikai, norėdami pabrėžti savo savaimingumą prieš lenkus, net sudarė teoriją apie lietuvių kilimą iš senovės romėnų. Jėzuitai, steigdami Lietuvoj mokyklas, bemaž viską dėstė lotynų kalba.

Tasai santykiavimas su Vakarų Europos kultūra 16 ir 17 amžiuose pakeitė ne tik Lietuvos vadovaujama sluoksnių galvosena, bet ir išviršini krašto vaizdą. Iš ten, ypač iš Italijos, imta į Lietuvą kvieisti žymių architektų, dailininkų ir skulptorių, kurie kraštą išpuošė gražiomis bažnyčiomis ir rūmais. Lietuvos sostinė Vilnius pavirto renesanso ir baroko židiniu, Vakarų kultū-

IŠ RYTŲ ŠALELĖS

Iš rytų šalelės saulelė tekėjo,
O iš vakarėlių debesėliai ėjo. (2 k.)

Pamačiau mergele, keleliu einančią,
Kaip rytų saulelę šviesiai užtekančią. (2)

Eik šen, mergužėle, prie mano šalelės,
Mudu pakalbėsime daug meilių žodelių. (2)

Atsimink, mergele, ką tu man kalbėjai,
Trylikos metelių man pasižadėjai. (2)

Trylikos metelių tave pamylėjau,
Aukso skaistų žiedą aš tau pažadėjau. (2)

ros žiedu Rytinėje Europoje. Nuo tų laikų ligi šios dienos baroko stiliaus bažnyčių bokštai pasiliko vienu iš būdingiausių bruožų lietuviškajam peizažui.

16-18 amžiais Lietuvoje buvo išspausdinta nemaža knygų lotynų kalba, ypač tikiybinių.

Iš mokslo veikalų rimčiausi yra jėzuito Alberto Kojelavičiaus (1609-1677) istoriniai raštai ("Historia Lithuaniae", "Fasti Radiviliani"). Dėl šių raštų rimtumo jis daugelio yra pripažintas kuone geriausiu ano amžiaus istoriku.

Pirmutinis lotyniškai rašęs Lietuvos poetas buvo Husovianus (1475-1532), kuris Romoje sukūrė poemą apie Lietuvos žiobrį.

Sarbievius

Ypač išgarsėjęs buvo Motiejus Kazimieras Sarbievius (1596-1640), kilimo mozūras, bet Lietuvoj išėjęs mokslus, pusę savo amžiaus ten gyvenęs, mokęs ir jos gamtą apdainavęs.

Jis buvo tiek garsus, kad savo laikais jis buvo pramintas antruoju Horacijum, o popiežius Urbonas jį vainikavo poeto vainiku. Jo rinkinio "Lirica" per 17 ir 18 amžius pasirodė apie 50 leidimų, spausdintų ne tik Vilniuje, bet ir Romoj, Paryžiuje, Dresdene, Antverpene ir kitur.

Sarbievius savo odėse daug vietos skiria Lietuvos didikams Katkevičiams, Radvilams, Sapieham, Rudaminams ir kitiems. Vaizduodamas Lietuvos gamtą, jis aprašinėja ir įvairias jos vietas — Vilnių su jo apylinkėmis, Panemunės miestelius, senąją Lietuvos sostinę Trakus, Birštoną, Kražius...

Čia Sarbievių žymim kaip asmenį, savo poezija, darbu ir gyvenimu giliai sutapusį su Lietuva.

Į lietuvių kalbą šį poetą vertė Motiejus Gustaitis.

Jėzuitų mokyklą vaidinimuose Lietuvoje daugiausia vartojama buvo lotynų kalba, o siužetus ėmė iš Lietuvos istorijos, iš šventųjų gyvenimo, iš graikų, romėnų, persų ir vidurinių amžių istorijos.

Ilgainiui lotynų kalba Lietuvos viešajam gyvenime, net ir didikų tarpe, sunyko ir nustojo reikšmės. Ypač tai pastebima 18 amžiuje, kada bajorai vis labiau pasidavė lenkų madai.

Iš viso lietuvių tautos istorijoje 18 amžius pasiliktų tarp labiausiai sumenkusių laikotarpių ne tik valstybiniu, politiniu, bet ir kultūriniu požiūriu, jei nebūtų atsiradę keli vyrai, kurie iškilo į pačias viršūnes. Toki buvo Vilniaus katedros statytojas L. Stoka-Gucevičius (miręs 1798 m.) ir Kristijonas Donelaitis (1714-1780), kuris laikomas didžiausiu Lietuvos poetu.

The Foundation of Vilnius

(A Lithuanian Legend).

More than six centuries ago a priest was wandering in the forest. In his arms he held a new born child who had been abandoned by its parents. Not being able to care for it himself, he wondered what he should do with it. Suddenly the high priest heard the tumult of a distant hunt—a commotion such as could be made only by the grand duke Vytenis and his entourage. Immediately the priest suspended the infant from the limb of oak, at the edge of the clearing where the huntsmen were in the habit of gathering.

Arriving at this place, instead of the cries of the wolves they expected to hear, the grand duke heard the weeping of a child. He had the child brought down; and, anxious about this present the gods had given him, he sent for the high priest in order that he might explain to him the will of Perkunas.

"This child that the master of thunder sends you," declared the oracle, "is called to exercise a great influence over the destinies of Lithuania. Thank the gods for this signal favor, my son."

The sovereign declared at once that he would provide handsomely the needs of the child, but that in order to show himself worthy of the favor from heaven the child should be brought up by the high priest. To commemorate this event, the baby was called Lizdeika ("come from a nest"); and the glade took the name of Verkaitis, which means to weep, because the grand duke had noticed there the cries of the gift of the gods.

More than forty years passed, and Lizdeika became high priest in his turn. One day he was summoned before Gediminas, the successor of Vytenis, who was hunting bison in these parts.

"Priest," said the sovereign, explain to me a dream which troubles me. I have seen a large she wolf of iron, whose flanks were filled with howling cubs."

"Duke," responded Lizdeika, "that means that, by the will of the gods, you will found a city here. It will in the future be great and celebrated, as strong as the iron wolf; and its sovereigns, who will be your sons, will make a great noise in the world. I have spoken."

Back in his camp, Gediminas immediately traced the outline of Vilnius, at the confluence of the Neris and the Vileika. But a question arose: Over what would rest the first stone of the fortress, for it must be impregnable and guide the new city toward destinies unparalleled in the history of peoples?

The council of priests met in the glade of Verkaitis to consider the interrogation of the grand duke. For three days the augurs were lost in

prayer, imploring the gods to enlighten them. The fourth day they announced the will of Perkunas: Under the corner stone an adolescent with a pure heart must be buried alive.

A victim was easily found; so great was the popular enthusiasm roused by the creation of an impregnable city, that a mother voluntarily led her son to the torture.

When the young man stood at the edge of the ditch which was going to be his tomb, no fit convulsed his young face; but, turning toward the sovereign, he asked, in a voice that did not waver, and indicating the assembled priest in the splendor of their sacred ornaments:

"Duke, may I ask them three question?"

"Speak, child," answered Gediminas, moved by the youth of the one who was about to experience a horrible death.

"Thank you. Tell me then, oh you who have pronounced my death sentence, what is the lightest thing in the world? the sweetest? the hardest?"

Astonished, the priest consulted together. Then the Krive, pontif of pontifs, responded: "The lightest thing in the world is the swallow's wing; the sweetest, the honey of wild bees; the hardest, the sword of the grand duke."

"You are wrong," replied the youth. "The lightest thing is the baby in the arms of its mother; the sweetest, the breasts of the woman for the son that she nurses; the hardest, the heart of the mother who gives her child to die."

A murmur of emotion ran through the crowd, answered by the sobs of the mother.

The grand duke found these responses so beautiful on the lips of the condemned, that he withdrew the sentence. But Gediminas asked Lizdeika what he must, then, bury under the first stone of the fortress.

Yet three days, and three nights, the pontifs spent in prayer; then they ordained that a living Lithuanian virgin be walled up. The virgin, easily found, was placed in the ditch, pale in her white tunic, and holding a bouquet of ruta in her hand. Then, despite the despair of her companions, the stone which was to cut the young girl off from life was lowered over her.

Suddenly there was a crash of thunder: the stone had struck the bouquet the poor girl held in her outstretched arms stiff with fear.

Troubled by this wonder, the grand duke pardoned the young girl and forbade any victim to mix his blood in the bed of the fortress.

Translated by
Kate H. Pendleton

You should remember that though another may have more money, beauty, brains than you; yet when it comes to the rarer spiritual values such as charity, self-sacrifice, honor, nobility of heart, you have an equal chance with everyone to be the most beloved and honored of all the people.

—Archibald Rutledge

Kaip Atrodė Senoji Lietuvių Religija

I.

Ką sako senieji šaltiniai

Prieš 660 metų lietuviai priėmė krikštą. 1387 Vilniuje buvo padaryti pirmieji oficialūs to krikšto priėmimo žygiai. Bet lietuviai Naują Mokslą gavo ne per vokiečių ordiną, kuris jį kar-du piršo beveik per du šimtus metų. Lietuviai Evangelijai priimti rado kitą būdą — kai Didysis Lietuvos kunigaikštis Jogaila tapo karaliumi kaimyninėj Lenkijoje, kuri nuo 966 buvo krikščioniška. Pamažu lietuviai stipriai prisirišo prie katalikybės. Net užkietėję žemaičiai ją pamilo taip, kad jų kraštas gavo vardą „Šventoji Žemaitija“. Nuostabu, kad pats ordinas, vos tik Liuteriui pasirodžius, tuoj priėmė protestantizmą, kada, pavyzdžiui, jų priešuose lietuviuose iki pat šiol tebešviečia Romos kryžius. Bet tie nuoširdūs vėlesnieji Evangelijos išpažintojai iki 14-tojo amžiaus galo buvo išlikę pagonys. Tad Lietuva buvo, galima sakyti, paskutinė pagonybės salė Rytų Europoj.

Įdomu sužinoti, kokis buvo tas senasis lietuvių tikėjimas, kurį jie taip atkakliai gynė nuo vokiečių ordino, ir kurio netekimas jiems anais laikais reiškė laisvės netekimą. Į tą klausimą atsakyti sunku. Apskritai, atvaizduoti žmogaus dvasios pasaulį yra nelengvas dalykas. Juo sunkiau tai padaryti, kada kalbama apie laikus prieš 600-700 metų. Vidurinių amžių krikščioniškosios Europos kronistai į pagonybę žiūrėjo kaip į „velnio karalystės padarą“. Todėl „Dievo karalystės“ vaikai laikė savo būtina pareiga kovoti su pagonybe, su pragaro („Belialio“), pražūties ir kvailybės sūnumis. Tokia kovos ideologija prieš pagonybę yra aiškiai išdėstyta pirmojo Prūsų kronisto Petro Dusburgo (1326). O jos pradai jau aptinkami Eiliuotoje Livonijos kronikoje 13 amžiuje.

Todėl visai suprantama, kodėl toks „šiaurės Tacitas“ Adomas Bremenietis apie lietuvių artimus gimines sembus (Sambijos prūsus) maždaug 1075 metais pasakė, jog jie esą „geriausi žmonės“ — „homines humanissimi“, ir daug, esą, būtų galima pasakyti girtina (laudabilia) apie jų papročius, jei tik jie išpažintų Kristų.

Tad koks buvo senasis lietuvių tikėjimas, nė viena kronika iš esmės plačiau neužrašė. Skurdžios ir labai atsitiktinės kronistų pastabos prasideda tik nuo 13-tojo amžiaus. Jos minimos ne tik parodyti krikščioniškai Europai, kokių dar barbarų esama kaimynystėje, bet ir paraginti riterius traukti į kryžiaus karą. Iš tų žinių-žinėlių, kurių čia tik charakteringiausias suminėsiu, galima sulipdyti šiokią tokią mozaiką. Ji padeda nujausti senojo lietuvių kulto esmę, bet ne jį galutinai atpažinti.

Pomirtinis gyvenimas

Štai koks nors Livonijos kronistas Henrikas apie 1228, žuvus penkiasdešimt lietuvių vyrų, užrašė savo kronikoje, jog ir šių žmonos pasiko-riusios, nes „nuostabu — jos tiki su jais greitai aname gyvenime gyvensiančios“. Tai yra ankstyviausia autentiška žinia apie lietuvių tikėjimą į pomirtinį gyvenimą, kurią jau plačiau po šimto metų paaiškino minėtasis Petras Dusburgas savo kronikos skyriuje apie prūsų (lietuvių) pagonybę, tikėjimą ir papročius. Jis rašo: „Tikėdami į kūno prisikėlimą, prūsai samprotavo, jog kiekvienas, kilnus ar prasčiokas, turtingas ar vargšas, galingas ar menkas, koks buvo šiame gyvenime, toks liksias ir būsime. Iš to sekė, kad su mirusiais kilniaisiais kartu buvo sudeginami ginklai, arkliai, vergai ir tarnaitės, rūbai, medžioklės šunys, plėšrieji paukščiai (sakalai) ir viskas, kas prie jų karo (amato) priklausė“. O su prasčiokais būdavo deginama viskas, kas prie jų pareigų priklausė.

Šias dvi autentiškas žinias apie mirusiųjų deginimą lietuvių istorinių laikų pradžioje patvirtina vėlesni faktai. Juk didieji Lietuvos kunigaikščiai irgi buvo sudeginti. Pvz., Livonijos kronistas Hermanas de Wartberge savo kronikoje pasakoja, kaip „vyriausias Lietuvos karalius“ — „summus rex Letwinorum“ — buvęs iškilmingai sudegintas pagonių papročiu su daugybe daiktų. Jų tarpe buvę 18 jo žirgų. Panašiai aprašo Vygandas Marburgietis Kęstučio sudeginimą 1382 su jo žirgais, rūbais, ginklais, medžioklės šunimis ir sakalais.

Dievybės

Kitos istoriškos versmės vėl atsitiktinai iškelia kitą lietuvių pagonybės bruožą, būtent, sumini tam tikras kulto sritis, kurioms vėliau yra minimos atskiros dievybės (ne dievai!), toli gražu niekada neturėjusios žmogiško (antropomorfiško) pavidalo.

Štai 13 amžiaus gale pietų Rusės-Volynijos (Ypato) kronika, kuri duoda apie Mindaugą, tiesa, su aiškia tendencija daug žinių, prie 1252 metų rašo: „Mindaugas tačiau nusiuntė pasiuntinius pas popiežių ir apsikrikštijo, bet jo krikštas buvo apgaulingas. Juk jis slapta aukodavo savo dievams, pirmajam Nonadevi (Namų dievybė?), ir Teliaveli („Kalvelis“? — dangaus dievybė?) ir Diverikzu („Dievų rikis — valdytojas, Dievo rykštė — Laumės juosta“), Zuikių (zuikiniam) dievui ir Miejdieinu (Medeinė — miško dievybė). Kai jam išjojus į laukus, kiškis perbėgdavo lauką, jis neidavo į miško tankumyną ir nedrįsdavo net šakelės nulaužti; ir jis aukojo savo dievams, ir degino mirusiųjų kūnus, ir viešai išpažino pagonybę“.

*Miško romantika
Lietuvoje
V. Augustino nuotr.*

Gamtos jėgų įdvasinimas

O tą pagonybę mums gražiai pavaizduoja vėl Dusburgas: "Ir kadangi prūsai (artimiausi lietuvių giminės) taip pat Dievo nepažino, tad atsitiko, kad per klaidą visą sutvėrimą Dievo vietoje garbino, būtent, saulę, mėnulį ir žvaigždes, Perkūną, paukščius, net keturkojus iki rupūžės. Taip pat turėjo jie šventų miškų, laukų ir vandenų. Juose neišdrįso medžių kirsti, žemės dirbti ar žuvų gaudyti".

Šitas kronistas, kaip matome, prūsų tikėjimą, kuris esminiuose savo bruožuose negalėjo skirtis nuo lietuvių kulto, apibūdino kaip *gamtos jėgų įdvasinimą*. Gana charakteringa, kad Dusburgas pagonių kultu neišvardino jokio *asmeninio*

dievo. Jis nepaminėjo jokios personifikuotos jų dvasios vardo. Dusburgas rašė tik apie *sudvasintos gamtos* objektus.

Apie stabus ir Krives

Jis taip pat nieko *nežino apie stabus*. Ir šiaudien tyrinėtojai yra priėję prie nuomonės, kad senovės lietuviai stabų nėra turėję. Niekas nėra iki šiol suradęs nei kokios nors senovės lietuvių "dievo" statulėlės, nei kokio nors patikimo šaltinio, kuris apie stabų buvimą kalbėtų. Tiesa, Dusburgas kalba apie Romovę, garsią šventyklą. Jis mini ir dvasininko "Criwės" vardą. Iš to vėlesnieji šaltiniai padarė "Krivaitį". O 16-tojo amžiaus galo kronistas M. Strijkowskis ir kiti to meto metraštininkai jau kalbėjo apie Krivių-

Krivaitį, kuris esąs apsijuosęs juosta 49 kartus, kai paprastas Krivė turėjęs tik 7 kartus apsuktą juostą ir t.t. Bet iš tikrųjų tas "Criwe" yra greičiau tikrinis kokio nors labiau pasireiškusio žynio ar burtininko vardas, o ne dvasininkų "luomo" bendras pavadinimas.

Dlugošo žinios

15-tojo amžiaus kronistas Dlugošas yra kitas svarbus šaltinis, kuris savo žinomoje kronikoje (Historia Polonica) aprašo keturis skirtingus lietuvių kulto objektus: 1) ugnies įdvasinimą, 2) tam tikruose medžiuose ir miškeliuose dievybių garbinimą, 3) žalčių gerbimą ir 4) vėlių kultą.

Dlugošas yra dar patikimas šaltinis, nes jis galėjo gauti betarpiškai žinių apie lietuvių pagonybę, kai tuo tarpu 16-17-tojo amžiaus versmės, pradedant Simonu Grunau, Chr. Hartknochu ir baigiant J. Lasickiu, yra prirašę daug netikslumų. O tuos jų netikslumus ir besaikes fantazijas išpopuliarino 19-tojo amžiaus mūsų romantikai, kuriems kiekvienas ano meto pasakymas buvo beveik šventas žodis. Čia ypač daug netikslumų paskleidė T. Narbutas, A. Kirkoras, I. Kraševskis, iš dalies J. Basanavičius, J. Šliūpas ir t.t.

Vėlesni pavaizdavimai

Daugelis jų pagal C. Hennebergerio ir Chr. Hartknocho gausią iliustracinę medžiagą "žinojo", kaip galėjo atrodyti "dievaičių šventykla Romovė", dievų trijulės "stabai" (Pikuolis, Perkūnas, Patrimpas). Jie vaizdavo Videvuto vėliavą su tariamai prūsišku įrašu, jie piešė Krivių-Krivaičio apdarą ir t.t.

Retas tačiau anų mitologijos mėgėjų ir pagoniško kulto objektų kolekcionierių (uoliai buvo renkami tariamieji stabai) tiksliai žiūrėjo ankstyvesnių originalų ir pirmųjų šaltinių. Daugumas smulkmenomis nesirūpino. Bet užtat buvo nemažiau linkę vaizdingai paveiksluose parodyti tariamuosius lietuvių "dievaičius", jų šventyklas, net atrastus stabus ir kitką. Tas stiprus noras lietuvių mitologijos ir kulto objektus konkrečiai atvaizduoti, gavęs pradžią 16-17 amž., išvystytas ypač 19-tojo amžiaus pusėje, yra išlikęs iki mūsų dienų.

Patarlės ir priežodžiai

*Būk girtinas, bet nesigirk.
Į ką mažas įprasi, tą senas teberasi.
Papratimas piktesnis už prigimimą.
Nesidžiauk giriamas, neverk baramas.
Nekask duobės kitam, pats įkrisi.
Yra žmonių, nėra žmogaus.
Mažas kelmas didelį vežimą verčia.
Visur duona su pluta.
Tušti indai garsiai skamba.
Daug rankų didžią naštą pakelia.
Šimtas uodų kumelę papiauna.*

Paskesnių šaltinių vertė

Vėlyvi mūsų mitologijos šaltinių autoriai, kurių vis labiau gausėjo, juo jie labiau domėjosi senuoju tikėjimu, aptiko vis labiau besikeičiančią, jau deformuotą pagonybę, kuri nyko krikščionybės poveikyje. Kada pagal tuos vėlyvus (16-17 amž.) šaltinius kalbėta apie senąją pagonybę istorinių laikų pradžioje, tai tie piešiamieji vaizdai jau per daug nebeatitiko tiesą. Juk jie vaizdavo stipriai pasikeitusį, naujų motyvų ir svetimų elementų įgavusį tikėjimą.

Apskritai dvasios pasaulyje visada vyksta evoliucija. Nesikeičia, sakysime, žmogaus akiai vilkas, kiškis, lapė. Ištikus šimtus metų tas miško žvėriukas palieka toks pat. Nebent galėtų kisti jo pavadinimas. Visai kas kita su dvasios pasauliu. Ten ilgainiui yra pasikeitusios, įgijusios naujas formas dievybių, dvasių ir kitos mitologinės sąvokos.

Štai dar mūsų akivaizdoje lietuvių kaime yra įvykusi didelė evoliucija *papročiuose*. Naujų kaimo gyvenimo sąlygų akivaizdoje (žemės reforma, skirstymas vienkiemiais, ūkio racionalizacija ir kitos aplinkybės) po I-jo Didžiojo Karo išnyko daug papročių, iki tol dvelkusių savo senumu. Juk ant piaunamos mašinos sėdėdamas darbininkas nebedainuoja dalgės šienpiūvio dainos, lygiai kaip ir kuliantieji mašinomis užmiršta kūrėjų dainas ir kitus su jomis susijusius papročius bei apeigas. Jos merdėja, eina į muziejų ar į tautosakos archyvą. Nors anais laikais kitimas ėjo pamažiau, gyvenimo tempas buvo daug lėtesnis, bet vis tik vyko evoliucija dvasios pasaulyje. Todėl tie šaltiniai, kurie aprašo lietuvių tikėjimą 16-tojo amžiaus gale, negali atvaizduoti pirmąsio lietuvių kulto.

Du lietuvių tikėjimo tarpsniai

Todėl reikia skirti dvi lietuvių lietuvių tikėjimo fazes: senąjį kultą ir pasikeitusį tikėjimą (ypač nuo jėzuitų atvykimo 16-tojo amž. antroje pusėje), kuris *nebuvo pirmąsio pagonybė*.

Vadinasi, būtų visai nenuoseklu senajam kultui priskirti tai, kas buvo užrašyta tik 16-tojo amžiaus gale ar 17-tajame amžiuje. Juk per tuos 200 metų, kai pagonybė iš viešojo gyvenimo buvo išvaryta, žmogaus smegenyse senieji tikėjimai maišėsi su naujai nugirstomis krikščioniškomis sąvokomis, įvairios dvasios pynėsi su vėlyvais, šventieji buvo siejami su įvairių apribotų funkcijų dievybėmis ir t.t. Pamažu vyko motyvų keitimasis ir lietuvių dvasios perėjimas į naujas, krikščioniškas formas, kurios davė gana įdomių niuansų, atstatyti senąjį lietuvių tikėjimą.

Nesidomėdami plačiau ta vėlyba ir apgadinata pagonybe, bandysime, pagal senuosius šaltinius atstatyti senąjį lietuvių tikėjimą.

Kas buvo pagoniškoji lietuvių religija, kuri pirmosios Lietuvos valstybės lietuvių gyvenime suvaidino tokią didelę rolę?

Schw. Gmuend, 1948.VI.17 d. (Bus daugiau)

Pagerbē Komp. A. J. Aleksij

KOMP. A. J. ALEKSIS
Liet. Vyčių Garbės Narys.

Sekmadienį, sausio 9, 1949, 6-ta val. vakare, Šv. Juozapo parapijos veikėjai-jos didžiai gerb. kun. klebono J. J. Valantiejaus vadovybėje, Federacijos bei parapijos choro iniciatyva, minėjo komp. A. J. Aleksio dvidešimties penkių metų sėkmingos muzikalės bei visuomeninės veiklos sukaktį Waterbury ir trisdešimties penkių metų Amerikoje. Šį įvykį atitinkamai pažymėjo šauniu bankietu su įvairia programa, kuri įvyko Šv. Juozapo salėje. Muzikos bei dainų programai vadovavo Norbertas Aleksis iš New York.

Komp. A. Aleksis yra Šv. Juozapo parapijos choro vedėjas-vargonininkas, Federacijos 22-jo skyriaus, Waterbury Lietuvių Tarybos ir Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo 2-jo skyriaus pirmininkas; ALT centro politinės komisijos narys Conn. valstijoje; L. Vyčių, ALRK Vargonininkų Sąjungos ir LDS garbės narys. Įžymus muzikas, organizatorius ir visuomenės veikėjas. L. Vyčių, Moterų Sąjungos ir LDS Himnų ir įvairių dainų bei giesmių muzikos autorius.

Už patrijotinę bei kultūrinę veiklą tėvynės Lietuvos bei visuomenės labui, buvo Lietuvos valdžios apdovanotas D. K. Gedimino Ordenu 1938 metais, Lietuvos Nepriklausomybės 20 metų sukakties proga.

Garsaus Vyčių Chicago apskrities choro organizatorius bei pirmasis vedėjas... TAIP PAT, L. Vyčių Detroit, Mich. ir Chicago, Ill. kuopų organizatorius... L. Vyčių Centro Valdybos pirmininkas tris terminus, bent 10 Seimų vedėjas... Vyčių pirmininkas Chicago, Ill., Brooklyn, N. Y., Detroit, Mich., Springfield, Ill. ir Waterbury, Conn. kuopų. Yra finansavęs "VYTIES" numerį, nuolatos organizacijos reikalus remias. Daug dirbęs, kad kaip tik galima išsaugoti Amerikos lietuviškąjį jaunimą nuo nulietuvėjimo.

From the Asst. Editor's Desk

Our president's APPEAL to all councils for financial support to the CENTER, is being acted upon! Council 96, Dayton, Ohio and Council 19, Pittsburgh, Penna., have already contributed \$50 each.

●
AMONG THE MISSING ISSUES OF VYTIS: It is noted that September, 1936, August, October and November, 1942, and February, 1943 are still lacking in order to complete the entire set. Do any of our readers have any odd or stray issues of VYTIS prior to 1936? It would be a great service to the K. of L. to have those issues in our ARCHIVES. Among our members and readers, without any urging, we have received a number of issues from Rev. Francis M. Juras (honorary member) of Lawrence, Mass., John L. Petrauskas (charter member of C-17, S. Boston, Mass.), M. A. Norkunas (founder) of Lawrence, Mass., and Frank Vaškas of Newark, N. J. For these issues and their interest in the organization we are deeply grateful.

●
Rev. V. Karalevičius of Bayonne, N. J., on his way to Kennebunk Port, Maine, made a courtesy visit with the associate editor of VYTIS. He related some of his experiences, partly behind the Iron Curtain in Europe. Father Karalevičius is the same priest about whom we have been reading such glowing reports about his Lithuanian classes in our New York and New Jersey District.

●
With the passage of the 1948 D. P. Act, 205,000 Displaced Persons may enter the United States. However, from time to time, brave refugees have risked their lives and have tried to enter the United States without complying with the various formalities. Last July, twenty-nine Latvians had set sail from Sweden where they had bought a 64-foot ketch and after spending 43 days on the Atlantic Ocean landed in East Boston, Mass. Having no unexpired visas they were excluded from entry and after an examination by the Board of Inquiry they were to be deported and this deportation decision was affirmed by the Commissioner of Immigration. From these decisions the cases were appealed to the Immigration Board of Appeals in Washington, D. C., where Mr. Shallna argued their cases. There it was decided that they may be paroled on a bond of \$500 for each adult until Congress passes on their status. These people had not qualified under the 1948 D. P. laws and they had been detained in the Immigration Station until the decision of Board of Appeals. The bills in their behalf had been introduced in Con-

gress by Congressman Kennedy and Senator Lodge.

●
Our Executive members — Joseph Boley (New York City), Anna Mae Uznis (Detroit, Mich.) and Helen Shields (Philadelphia, Pa.) traveled some distance to attend a board meeting held in Worcester, Mass., on November 21st. The host was Father J. C. Jutkevičius, national spiritual director. During their sojourn in New England, they met with officers and active members in the district and discussed important matters pertaining to our organization.

●
Ed Vaskas, chairman of the Membership Committee, is working diligently in behalf of the Membership Drive which will end with our fiscal year. He has written all councils pertaining to the drive and will travel throughout the New York, New Jersey and New England Districts.

●
Recently, Mr. and Mrs. Julius Sakavičius of Cambridge, Mass., members of long standing, celebrated their Tenth Wedding Anniversary. Also Atty. and Mrs. A. J. Young of Brighton, Mass., former national vice president of K. of L. and present chairman of the Ritual Committee celebrated their Tenth Wedding Anniversary this month. It is most gratifying to notice that married members continue to be active in the K. of L.

Henry C. Kolesk.

CEMETERY #2 — LUZON

I walked through a forest — the strangest I've seen —

A wood — all white — no branches of green —
A man - made grove yielding no crops,
No birds in the branches — no nests in the tops.

How silent — how quiet the wind through it weaves;

No rustle — no rush — these trees bear no leaves.

But listen at night! You'll hear it moan
As some soul - tortured choir — a heart -
gripping groan.

A man - planted woodland, stiffly white in the sun —

Tree after tree — how true the rows run;
The branches, the breeze neither bends nor tosses —

A quiet, sad forest — A Forest of Crosses.

I walked through a forest — the strangest I've seen —

A wood — all white — no branches of green.
And a brain - filling voice whispered, "Plant again —

Tell them — Plant trees — trees not MEN!"

We of the Knights of Lithuania should feel quite proud in learning that Stephen J. Contons, Jr., president of Council 17, South Boston, Mass., has accepted a new position in the executive branch of the J. J. Newbury Co., in Gardner, Mass. Steve Contons, during World War II, had toured Germany as a soloist with one of the U. S. Army singing traveling units.

●
It is with deep regret that we learned of John Buzunas' death by accident. He was a member of Council 113, Linden, New Jersey, since 1939 and veteran of World War II. We express sincere sympathy to our deceased member's family.

●
The Editor-In-Chief of VYTIS, Prof. Antanas Vaičiulaitis, by the time that this issue appears among our readers, will have confirmed a reliably reported announcement that he is being married to Miss J. Abramikaitė, who had arrived from Germany.

●
For anyone who is interested in seeing authentic pictures and genuine handicraft, carved crosses and paintings made by Lithuanian displaced persons, now living in Germany, Rev. C. Charles Jenkus, former Chaplain, Captain of the U. S. Army, has an unusually interesting exhibit and lecture about them. Father Jenkus, past spiritual advisor of the New England District K. of L., is now assisting Rev. J. Skalandis, pastor of St. Joseph's Church, Lowell, Mass.

●
Dr. Ernest O. Melby, dean of New York University School of Education, speaking to Human Relations Conference at Chautauqua, N. Y.: "Schools must go beyond giving mere lip service to the ideals of democracy. It is not enough to put new books or new courses in the school system. The teachers and other school officials must understand and appreciate the importance of living the democratic ideals. Children will learn most from what their teachers do, not what they say." — Common Council.

●
To our contributors, correspondents and active members we now express our sincere thanks and best wishes for a very HAPPY NEW YEAR.

Ar mes gi ne lietuviai, ne savi vadovai?
Ar mes gi neverti savosios žemės kovai?
Ar mes ne amžius kentēm laisvės užbūrimais?
Ar tautą kėlėme ne Sibire mirimais?

Faustas Kirša.

Ir supratau, skausme ir ilgesy,
Kaip, žemės prote, aklas tu esi.
Jurgis Baltrušaitis.

Officialus Skyrius

A NOTE FROM YOUR FIN. SECRETARY

To Council Secretaries:

Always include a new member's application card with his first dues. On the pink slip designate by a check mark or asterisk that he is a new member, thus calling my special attention that here is a new name to be put on the mailing list.

Remind your members about the expiration of their dues one month ahead of time by card, phone or personal visit. You will thus prevent your member from becoming delinquent and be instrumental in maintaining your council's membership. Make up your own postal card reminder or you may order from me a quantity of mimeographed reminder cards at 2 cents each.

Sending money through the mails is not safe. For your own protection please send a check or money order; in case of loss or error you will then be able to show proof.

Please send me a list of members in service. Even though they might not be receiving the VYTIS, your council ought to be credited with their membership. To keep them in touch with the organization it is advisable that the council or their friends arrange for mailing their VYTIS to them.

To Members:

Lighten the work of your council secretary by paying your dues in advance of their expiration and then ask that the dues be forwarded promptly. Henceforth we will be unable to mail the VYTIS to members who are in arrears.

* * *

The above suggestions are merely to help us put the organization on a more efficient basis. Your cooperation is hereby earnestly requested.
Anna Mae Uznis.

SUPREME RITUAL NEWS

At our last meeting of the Supreme Ritual Committee, the members were elected to the following offices: Chairman — Anthony J. Young, Esq., 35 Hunnewell Ave., Brighton, Mass.; Treasurer — Longinas L. Svelnis, 163 "I" St., S. Boston, Mass.; and Secretary — Phyllis Grendal.

All applications for the 4th and honorary degrees should be addressed to The Chairman; other degree applications and correspondence should be addressed to The Secretary of the Ritual Committee. Checks in payment of 3rd

and 4th degree fees are to be made payable to "Supreme Ritual Committee, L. L. Svelnis, Treas." and attached to the completed application blanks.

Before council secretaries mail 3rd degree applications to the Supreme Ritual Secretary, approval must be made thereon by the DISTRICT RITUAL COMMITTEE. The deadline for receiving applications for the 3rd and 4th degrees by the Supreme and District Ritual Committees in time for action for the Saint Casimir Day ceremonies is February 10th.

COOPERATION NEEDED: The Supreme Ritual Committee will appreciate receiving the names and addresses of all 1949 council officers and the list should especially include your council's Ritual Committee. The name of your council's Ritual Committee correspondent should be designated.

Follow this column each month for the latest developments and news of Ritual Activity. We urge all council secretaries to review their membership lists frequently for eligible members for their next degree and also see that an application for elevation is made promptly.

Anthony J. Young, Chairman.

NEW YEAR GREETINGS FROM MR. ALEKSIS!

A. J. Aleksis, Lietuvos Vyčių garbės narys, Kalėdų bei Naujų Metų proga atsiuntė L. Vyčių organizacijai savo geriausias linkėjimus ir pridėjo dar \$5.00 auką.

Nuoširdžiai dėkojame p. Aleksiiui ir sykiu su Lietuvos Vyčiais jam linkime laimės 1949 metais.

KĄ DUOSIME ORGANIZACIJAI?

Jeigu kurie iš mūsų narių ar rėmėjų norėtų suteikti organizacijai gražią dovaną, sekantieji dalykai yra labai reikalingi:

1. Rėmai dėl vieno Garbės Nario fotografijos. \$10.00 užtikrintų šią dovaną.

2. Apdarai VYTIES komplektams nuo 1936 iki 1948 metų, po \$3.00 už vienus apdarus, \$39.00 už visus 13. Šie komplektai bus laikomi Vyčių archyve.

3. Didžiulė Lietuvos Vyčių vėliava, tinkanti pakabinti ypač viešbučiuose nuo balkono seimų ir kitų iškilmių proga. Apie \$250.

Jeigu atsirastų asmenys, kurie galėtų ir norėtų vieną šių dalykų organizacijai nupirkti ar nors dalinai prisidėti prie šių dalykų nupirkimo, malonėkite pranešti Centro Valdybai.

K. of L. CALENDAR

- January 15, 1949 —
Brooklyn, N. Y., Council 41, Dance
Dayton, Ohio, Council 96, Lithuanian
Variety Show.
- January 22, 1949 —
South Boston, Mass., Council 17, Dance
for St. Peter's Lithuanian Church Re-
novation.
Detroit, Mich., Council 102, Dance.
- January 27, 1949 —
Pittsburgh, Pa., Council 62, Dance.
- February 5, 1949 —
New York and New Jersey District
Dance for the Benefit of Lithuanian
Relief.
- February 6, 1949 —
New York and New Jersey District
Meeting. Host: Council 124, Jersey
City, N. J.
- February 12, 1949 —
Jersey City, N. J., Council 124, Dance
for Benefit of Parish Fund.
- April 23, 1949 —
Elizabeth, N. J., Council 52, Dance.
- April 24, 1949 —
New England District K. of L. Annual
Meeting. Host: Council 17, South
Boston, Mass.
- May 21, 1949 —
Great Neck, N. Y., Council 109, Dance
for Benefit of Supreme Council.

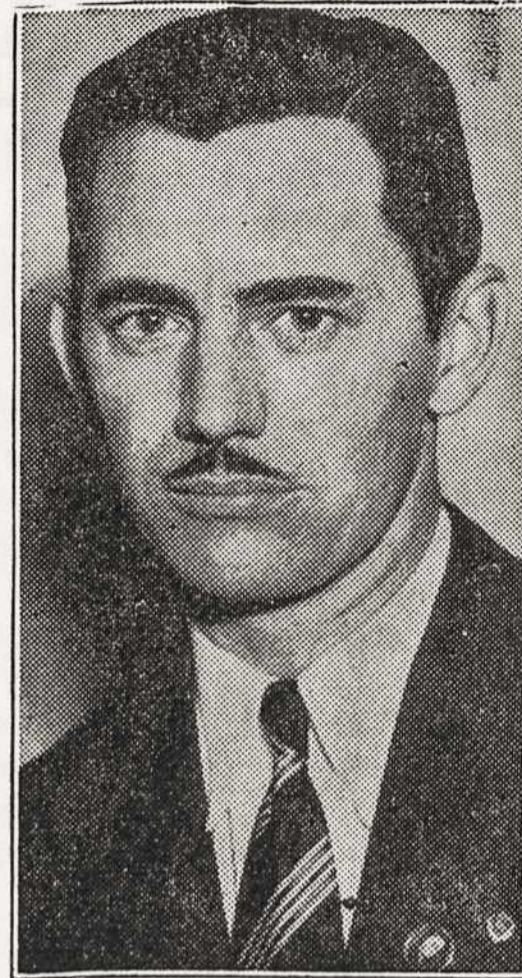
•

The K. of L. Drama Library' fame is spreading far and wide. A Lithuanian D.P. camp in Germany borrowed several plays from our library for their Christmas presentation. This library is glad to be of help to anybody in need of a Lithuanian play, from one-act comedy sketches to three-act heavy tragedies. Just contact our librarian, Mrs. Ona Bacys, 65 Uxbridge St., Worcester, Mass.

•

Council 96, Dayton, Ohio has transmitted \$50.00 to the Supreme Council as its contribution for the support of the Center. Those councils that have not yet arranged an affair for this purpose are asked to do so, as directed by the National Convention held at Detroit.

Frank Gudelis, Treas.

Jack L. Jatis-Juozaitis of Chicago, Ill., took the oath of office as Chief Clerk of the Cook County Court on December 8, 1948. This appointment was made by County Clerk Michael J. Flynn. Mr. Jatis is a veteran of World War II and honorary member of the K. of L. We take this opportunity in congratulating Jack Jatis on his recent appointment.

Fair Play

Fair play — tai žaismo esmė, tai tiesos ir lojalumo dėsnis tarp priešingų komandų ar atskirų kovotojų.

Fair play nebuvo žinomas senaisiais Romos ar Graikijos laikais. Angliškame sporte fair play — tai sportiška garbė, kuri verčia nedvejojant visu subtiliškumu pagerbti taisykles ir tuo pačiu abiems kovojančioms pusėms duoti visišką laisvę. Fair play tai aukščiausias sportiškas papuošalas, po žiaurios kovos — tai šypsena, su kuria vienodai nuoširdžiai sutinkamas laimėjimas ir pralaimėjimas. Fair play tai teisingas savų klaidų ir silpnųjų pripažinimas ir bešališkas priešininko aukštesnių sugebėjimų pagerbimas. Fair play sutampa su vispusiška gentleman prasme, tai yra su riterio idealu, kuris auklėjamas ir diegamas anglų mokyklose.

(“Gairės”)

Every human being through the course of life, realizes the necessity to seek friendship, to form association, to develop social contacts and to become a worthy member of society.

Pittsburgh, Pa.

COUNCIL 19

Very conveniently the writer received a copy of the "Vytis." (Yes, December issue; if you didn't receive your copy check with Nell Kuntz, fin. sec. If your dues are paid up then have her check with the powers that be.)

Our "Snooping Sal" is kind of late with the bowling news, because, as I hear it, there are four great teams battling it out for last place. I also hear that the pin boys are complaining because they have no work to do (too many balls going down the gutters).

But don't get discouraged, boys and girls, you are still better than the bowlers at the K. of L. New England District semi-annual bowling tournament. We have two husky fellows, namely, "Stump them down Količius" and "Sweep them down (with mustache) Braze tied in a single game high of 179 pins with Ed, sole holder of three game high of 441. Not to be outdone, the girls score their honors with Jeanie (light brown hair) average of 107 and Ann (not just so long you know what) anchoring with 55.4 pins. (Don't give up Ann, you can always go up.)

Incidentally any of you members not in the league may drop in at the Lithuanian Club any Monday eve between 8 and 11 and root for your favorite or even bowl a game.

Memo to Bill Kolicus: Be patient for a little while, Bill; it came to this party via the grapevine that the much requested letterheads for the Lithuanian Affairs Committee will be available soon after the New Year. Meanwhile keep up the good work.

This humble correspondent suggests three big hurrahs and a bravo for Antoinette Naujalis for her great success with the card party. And contributed, deserve a vote of contributed, deserves a vote of thanks.

Ed Braze started the ball rolling toward increasing the membership of our council by getting his wife to join. How about everybody else

bringing one new member? (Oh, you brought one two months ago, so what! Get one more!)

A suggestion to all members: Read the "After the Convention" message by our Pres. J. Boley.

Kada mes pradėsime kalbėti daugiau lietuviškai, o ypač kada mūsų valdyba pradės vesti susirinkimus lietuviškai? (Boy, was that tough.)

But seriously, we should use Lithuanian a great deal more than is being done. It will be hard at first, but there will also be fun in learning, and no one can afford to laugh or ridicule, because we are all in the same boat.

Well, my pencil feels like a broom handle, and the deadline is creeping up, so, this is your unknown correspondent politely bowing out.

If you liked it, say so; if you didn't, offer suggestions; if you want to help, thanks, you are really welcome. So tell the officers what you really think, and who knows maybe someday, there may be more and better.

A GUY NAMED JOE.

The true spirit of Christmas — that it is better to GIVE rather than to RECEIVE was quite obvious at our last meeting when our council voted to donate \$15 to St. Casimir's coal collection and \$15 to the building fund. The parish is planning to build an Annex to the school and K. of L. has high hopes of getting the much talked of clubrooms.

While we were alloting moneys for good causes, we also voted to send \$50 to the Supreme Council, which money was derived from our recent card party. We were quite certain to be the first to support the Supreme Council financially but much to our surprise noticed in last month's issue of VYTIS that Waterbury, Conn., was just a bit ahead of us. Antoinette Naujalis and her committee are to be commended for their splendid effort.

Walt Chinik, president pro tem, kept us amused during the entire meeting because of his "entertaining" Motions. You're absolutely correct, Walt. We should be more con-

cerned about Parliamentary procedure.

Prior to the nomination of new officers, Father Joe gave us an appropriate talk on nominating desirable officers. Elections will take place at the January meeting.

Our bowling match with Council 62 was most exciting. Yes, we beat Esplen Knights in total pins, highest scores and highest average. You can't blame the alleys, Vice Zink. They are new — and it is our first season bowling at the Lithuanian Citizens Club Alleys.

Snoopin Sal

New York and New Jersey District

The bi-monthly district meeting held in Linden, N. J. (Host, Council 113), was well represented by all councils. At this meeting, the delegates had an opportunity to meet and hear our own national president, Joseph Boley. He spoke on the duties of the Supreme Council and urged each council within the district to give it a helping hand financially. For example, each council could sponsor an affair for the benefit of the Supreme Council. Also a district committee (including members from each council) was formed for the purpose of sponsoring a DISTRICT PLAY. It was voted that the proceeds derived from it are to be given to the Supreme Council.

With the Bowling season in full swing, all attention is riveted in this season's kegling due to the fact that the League is being run as a handicap League.

Ann Elizabeth Peters and Bernard Yarusavage, both of C-90, Kearny, N. J. are to be congratulated on the announcement of their engagement.

We were most elated to learn that our honorary member of the K. of L. Jack Juozaitis of Chicago, Ill., was appointed to an important position of Chief Clerk of Cook County Court, and wish to congratulate him on the same.

Fr. Kasper, spiritual advisor, closed the meeting with a prayer.

The Wanderer

Dayton, Ohio

COUNCIL 96

Our newly-elected officers for 1949 are: President — Mike Petkus; Vice President — Stan Sluzas; Recording Secretary — Petronella Zelinskas; Financial Secretary — Anne Gudelis; Treasurer — Pete Petkus; Sgt.-at-Arms — John Scott; Correspondent — Dorothy Miller.

Ritual Committee has announced that Anne Gudelis, Petronella Zelinskas, Dorothy Miller, Mike Petkus and Joe Zelinskas, have received their second degrees. Eva Leisure and Eddie Vanegas received their first degrees. Congratulations!

The following donations were made from our last dance: \$50 to the Supreme Council and \$25 to the Lithuanian Relief Fund.

A Christmas party was held December 19, following bowling; Mr. and Mrs. John Scott were chairmen of the affair, assisted by Anne Gudelis, Petronella Zelinskas and Dorothy Miller. The committee should be commended for the excellent job it completed. Everyone had a WHALE of a GOOD TIME!

Our basketball team is in fine shape and ready for good stiff competition. The team is in action every Thursday night. Members let's go out and support our team!!

Our regular meetings will be held Monday evening instead of Thursday eve., since many of our boys play basketball on Thursday.

Saturday, January 15th, at Holy Cross Church Hall, the K. of L. will present a Lithuanian Variety Show which will include folk songs and dancing. The main attraction will be a play "Antras Gyvenimas" under the very capable direction of Mary Miller.

Our bowling teams are progressing. Our president's team has first place and are they ever HOT! Elosie Sluzas has a high score of 197. Her sister Bea, is second high. Bea, is your husband giving you special instructions? Joe Noreikas has a high score of 216. John Scott's team has the high game series, thus far...

What's this we hear about our basketball team reporting to the wrong gym at Wright Field!! Anne Gudelis and Pat Zelinskas were hostess to four fellows from Michigan University. The mail route between Dayton and Arbor must be burning. The Miller girls also entertained two young chaps from Chicago. Incidentally, they're K. of L. members from Detroit and Marquette councils, respectively.

Thanks, members, for your re-electing me. I will try to serve the council faithfully.

WISHING ALL THE COUNCILS A VERY HAPPY AND PROSPEROUS NEW YEAR.

Dottie.

Cleveland, Ohio

COUNCIL 25

PRIEŠMETINIS SUSIRINKIMAS

Gruodžio 14 d. gerb. Brazilų puošnioje rezidencijoje, kuri randasi Clevelando vienoje iš gražiausių apylinkių, Liet. Vyčių 25 kp. laikė savo priešmetinį susirinkimą, kuriame liko išrinkta ateinantiems metams kuopos nauja valdyba.

Susirinkimą atidarė malda ir pavizdingai vedė gerb. Jurgis Kuzas, vienas iš seniausių ir ideališkiausių 25-tos kp. narių. Po protokolo priėmimo, kurį perskaitė gerb. J. Venslovas, kp. nut. rašt., sekė komisijų raportai. Pirmą pranešimą padarė p-lė L. Poris, kuri seniau buvo išrinkta ir paskirta sekti kitataučių spaudą, kurioje būna aprašyta apie Lietuvą ir lietuvius, ir tinkamai atsakinėti už užgauliojimus jų gero vardo, o už gražius aprašymus priešingai — duoti atsakimus su garbės žodžiais tam rašėjui-jai ir pareikšti jiems širdingą padėką. Vytė L. Poris davė net kelis tokius atsakimus. Taip pat gerb. Prof. Dr. Damušis, kuris irgi toje pačioje komisijoje randasi irgi davė tinkamą atsakimą į vieną Clevelando dienraštį, kuriame tilpo pažeminanti, lietuvių gero vardo, žinia. Ačiū komisijai už gerą darbą!

Sporto komisija raportavo, kad ji rengia vakarą gruodžio 19 d., bowling tymo parėmimui. Pranešimą padarė ir visus narius ragino paremti rengiamąjį vakarą: p. Marijona Suzen, Andrius Palšis, Pranas Konsaitis ir Marijona Trainauskaitė.

Teatrališkos komisijos raportą padarė J. Sadauskas.

Prieš kp. valdybos rinkimus, gerb. J. Kuzas, kp. pirm., pakvietė gerb. J. ir K. Brazilius, įžymuosius Clevelando lietuvių biznierių, dviejų dirbtuvių vyriškų drapanų, savininkus, tarti keletą žodžių. Ponia K. Brazienė neapsiėmė kalbėti, tik palinkėjo vyčiams geriausios kloties, o gerb. Jonas Brazis, prataręs keletą žodžių atsiprašė, būk jis neesąs kalbėtojas, bet tik biznierių ir apie biznį tik galys kalbėti ir baigdamas šiuos žodžius pažymėjo, kad šiame susirinkime abu su savo žmona prisirašo prie vyčių organizacijos ir užsimoka nario mokesčių. Visi nariai Clevelando lietuvių didžiausius biznierių, priėmė su gausiais aplodismentais.

Vyčiai gali tik pasididžiuoti susilaukę savo kp. didelių ir uolių užta-

Members in business or professions — why not advertise in VYTIS, at little cost?

Council advertisements are acceptable at a minimum rate of \$5.

For further information, write to: Knights of Lithuania
366 W. Broadway,
So. Boston 27, Mass.

rėjų ir rėmėjų, o dabar tapusiais ir nariais. Sveikiname savo naujuosius narius.

Toliau sekė kp. naujos valdybos rinkimas sekantiems metams. L. Vyčių 25-tos kp. valdyba susideda iš sekančių narių: pirm. — Juozas Baltrus-Baltrušaitis; vice pirm. — Anelė Oranskienė; nut. rašt. — p-lė M. Trainauskaitė; fin. rašt. — Jonas Brazis, Jr.; išd. — Jurgis Brazis; kasos globėjai — p-lė D. Venslovaitė ir p. M. Suzen; tvarkdarys — Andrius Palšis.

Dabar tik lieka vienas kitas žodis tarti apie kp. naują valdybą ir ją supažindinti su visos Vyčių organizacijos nariais. Pirmininkas yra pagarsėjęs Clevelande lietuvių šeimos sūnus — gerb. Baltrusaičių, kuri yra davusi vyčiams geriausius ir pavizdingiausius narius, (ponia K. Brazienė irgi yra Baltrušaitė). Mūsų naujasis pirm., J. Baltrus, labai gražiai naudoja abi kalbas. Anelė Oranskienė, kp. nauja vice pirmininkė, irgi yra čia gimus ir augus ir abi kalbas kuo puikiausiai naudoja ir yra sena 25-tos kp. narė, didelė idealistė ir įžymi šių dienų veikėja. P-lė M. Trainauskaitė, nauja nut. rašt., netik, kad abi kalbas ir rašybą liuosai naudoja, bet ji yra ir viena iš gabiausių Clevelando lietuvių scenos megėjų. Fin. rašt. ir išdininkas yra abu broliai Braziliai, Clevelando lietuvių biznierių sūnus, kuriuodu yra kp. nauji nariai, bet pilni vytiškos dvasios ir energijos ir iš judviečių galima tikėtis kilnios vyčiams ateities. Kasos globėjos, iš kurių viena yra dar visai jauna, o kita yra dviejų dukterų, kuriodvi irgi priklauso prie vyčių, mamytė ir veikiančios komisijos narė. Iš p-lės D. Venslovaitės, galima tikėtis, kad ji paseks tėvelio pėdomis ir uoliu veikiu. Tvarkdarys, A. Palšis, yra energingas jaunuolis ir žadąs eiti savo tėvelių pėdsakais, kuriuodu seniau irgi buvo vyčiais, ypatingai tėvelis daug dirbo sporte.

L. Vyčių 25-ta kp. yra labai dėkinga p.p. Braziliams, už leidimą savo puošnios rezidencijos laikyti šiam susirinkimui.

SERGA

Vytė Elena Kuzienė, L. Vyčių 25-tos kp. pirm. žmona, kuri yra viena iš seniausių 25-tos kp. narių ir viena iš pirmutinių jos atgaivintojų, jau, berods, trečias mėnuo, kaip kamuojasi su koja, kuri užsinuodino dėl mažo dalykėlio. Ligonė išgulėjo ligoninėje, berods, virš poros savaičių. Ačiū Dievui, dabar jau randasi namie po gydytojo priežiūra, vienok niekur negali išeiti ir turi prisilaikyti namie.

Mūsų garbingai narei vėliname kuo greičiausio pasveikimo ir vėl su mumis kartu darbuotis dėl vyčių naudų. Elena, stiprėk ir pagyk kuo greičiausiai, mes visi 25-tos kp. nariai to tamstai linkime! Senelis

Elizabeth, N. J.

COUNCIL 52

Now that the wreaths and trees are taken down until the next Yuletide, and the friendship greetings have been exchanged, we have rolled up our sleeves to prepare for the coming national conclave that will convene in our humble village come this Fall. We are determined to make the Convention of '49 a memorable one! Once again we invite suggestions and recommendations from other councils. Any help received will be gratefully appreciated. The address: Council 52, Lithuanian Liberty Hall, 269 Second St., Elizabeth, N. J. Our Pastor, Rev. Joseph Simonaitis, honorary member of K. of L., is also lending us a helping hand. We will keep you informed about all matters relevant to the Convention.

BOWLING

The New York - New Jersey District Tournament was inaugurated in Elizabeth. Our boys and gals made an excellent showing. They haven't lost their stride yet. With justifiable pride we can pat our teams on the back for their prowess on the allies. We've got eyes on the Three-legged district trophy.

CHIT - CHAT

Our council joins all the parishoners of SS. Peter and Paul in congratulating the girls of the Sodality upon their publication of "The Queen's Herald", our newly-born parish newspaper. Our council got a good plug in its first edition. Best wishes for its continued success.

It was good to see so many of our members present in Church when His Excellency the Most Reverend Vincent Brizgys visited our parish recently. I'm sure His Excellency's impassioned sermon about the condition of our Fatherland today will inspire all true Knights to make more heroic efforts in behalf of Lithuania. That's the spirit that will give glory to our organization... Third degree members were installed at a recent meeting. Congratulations to those who received this singular honor... The Xmas party went over big. Santa Claus was there (all 250 pounds of him) to give presents to all the good little boys and girls. He skipped no one — must be that all of us are good, eh what? Rose McKeon and Peggy Merrit, new members, did the K. P. chores. A big thanks to them. Many of our married couples graced the festivities with their presence — all of which added to the fun... Josephine Adams is happiest when she can arrange for the installation of new members... Dr. A. Degutis is so busy these days yanking molars that we'll have to yank him ourselves

soon. O. K. Doc?. "Senator" Senkus and Danny Degutis are always on the prowl for prospective members and with good results. Our ranks are swelling. Rita Cupo and Ann Baronas seem to have been bitten by the same virus, for they are doing likewise. Hurrah!... Frances Lisevick was recently honored by a Shower. The date is fast approaching when she will receive the Seventh Sacrament. (Who can tell me what the other six are? A gold star for the correct answer.) Our council managed two booths at our recent parish Bazaar. A fair-sized profit was cleared. Thanks to all who helped.

THE SCRIBE

Worcester, Mass.

COUNCIL 116

Greetings to the new officers of Council 116: Charlotte Michell — President; Frank Butkevich — Vice Pres.; Louise Totilas — Rec. Sec'y.; Ann Miller — Fin. Sec'y.; John E. Puris — Treas.; Ed Vaskas and Dorothy Sinkevich — Mrashalls; Joseph Krasinskas and John Andriuska — Trustees. We pledge to assist them in their work for 1949.

WHAT'S NEW?

One of the last of the "Siesta Bachelors" — Adam Kuraisa has been cupid-bitten. He and Irene Rukauskas will be married soon. V. Jurgelionis is wearing a beautiful diamond. Nice to see Al Tumas during his recent 15-day leave. Mary & Irene Balukonis took part in a Minstrel Show put on by the Telechrom, and performed before the Vet Hospitals at Rutland and Lovell. Joe Augustine was Santa's helper during the holidays. We thank Council 26 for being so hospitable at its recent social.

FUTURE K. OF L'ERS

The following couples (members) were blessed with a child: Mr. and Mrs. John Adamaitis (Irene Kersis, former vice-pres.) — girl; Mr. and Mrs. Peter Carroll (Vickie Chiras) — boy; Mr. and Mrs. Giannuzzi (Lenny Bulonis) — TWIN GIRLS; Mr. and Mrs. R. Luce — boy; Mr. and Mrs. Vittie Shablin (Theresa Kotonski) — girl.

HI-LITES OF RECENT DANCES

C-26 annual Dinner Dance was a grand affair. A few of our members who attended were Mr. and Mrs. Chalecki, Joe Chestna, and Shirley Miller (with Billy Grigas?).

So, Boston's dance found Mr. and Mrs. Bill Montville, Theresa Kasper, Lil Tamulevich, Joe Dirsa, Ed Sundin, Helen Gvuz and Ed Butkevich tripping a light polka. C-17 always treats our members with a special wink in their eye — could it be that they need more good men from our council like Joe Lola and Joe Mata-

chinskas to keep their council going?

The Cambridge dance was attended by Helen Daltwas, Ed Jonitis, Joe Chestna, Helen Gvuz, Joe Dirsa, Ed Chuplis, Al Akasten, Ed Sundin, Theresa Kasper, Adam Kuraisa and Peachy Rakauskas. It was a treat watching Helen Gvuz and Cambridge's Alec Marcin doing a fancy "jitterbug".

MORE NEWS

Ann Barisas sang in the presentation of the annual MESSIAH sponsored by the Worcester Oratorio Society at the auditorium.

Bill Montville is going to see what he can do to get our married members to attend more of the K. of L. meetings and affairs.

COUNCIL 116 wishes each and every K. of L. member A HAPPY NEW YEAR and MAY GOD BLESS YOU ALL. "Vištukē"

Cambridge, Mass.

COUNCIL 18

After a brief lapse of several months, your sub reporter is BARNEY GOOGIE (until our regular correspondent returns).

Members of our council extend condolence and sympathy to John Adamovich on the recent death of his beloved mother. For the repose of her soul, a Mass has been offered.

The Committee wishes to thank all neighboring council members who attended the AUTUMN NOCTURNE DANCE held in October, at the Hotel Commander.

We, too, have not forgotten our Displaced Persons in Europe. Packages were mailed in time so as to bring Yuletide cheer to the more unfortunate Lithuanian D. P's.

Joseph Puzinas, who is stationed at Great Lakes, Illinois, is now attending the Navy Hospital Corps School. We wish him continued success.

After receiving full reports from my agents, I have compiled the following news for public consumption:

"Arthur Rightus" who is suffering from lumbago, reports that Al Jankauskas (wayfaring Vytis), has been traveling to Hartford, Conn., quite frequently.

"Mata Hari" sent this in by carrier pigeon: She reports that Edward and Peter Puzinas have been dieting lately on B.L.T. sandwiches "A la Porter's" ever since that Diner has employed a lovely new waitress. Recently, Al Marcin has also acquired a tremendous appetite and now the trio are seen quite often at Porter's Diner.

"Gutter Ball" reports that Vinny Zukas, who has acquired a somewhat magic pair of bowling shoes, has been blazing a high average every Thursday eve at the Central Bowling Alleys! Barney Google

Hartford, Conn.

COUNCIL 6

Worcester council appeared in Hartford for a bowling meet which turned out very well with all success due to a group of hostesses in the persons of the Misses Frances Ambrose, Wanda Ambrose, Dot Yan-kauskas and Ella Staum. The results of the meet was definitely an upset with the Hartford girls beating the Worcester boys and the Worcester girls trimming the Hartford boys. The Ambrose residence was filled to capacity after the meet where a delicious spaghetti dinner was served. The party adjourned to the club-room where further entertainment was furnished.

Highlights of the recent semi-formal

Wandie Ambrose's cabbage leaf corsage which she sported much to the chagrin of Pete Staum, made him grin and bear it for pulling this stunt.

Dan Madeska having hallucinations of smelling unseen gardenias finally was told about where flowers are worn these days.

Mention of rock gardens to Stella Markin brings about shrieks of terror. We heard about the walk she almost took after the dance — also about the fake birthday announcement.

The two gayest people at the formal were Ed. Radjunas and Pete Knusto. This happy twosome were the life of the party. Their Misses, of course, took top honors in being the subject of discussion for the latest creations they wore which were definitely becoming.

Skippy & Corky Stanulis celebrated their Wedding Anniversary which made this dance well worth attending for them.

Walt Markin and partner Frances Ambrose dazzled the crowd with their surprise appearance.

Attendance of the group of K. of L'ers from Westfield made a big hit. We were happy to have them and would like to see them around more often.

J. Vezalis and E. Ladas, the great instigators, enjoyed a football game that afternoon and did not make their expected appearance at the dance.

The committee expresse thanks to all that attended and invites all to come again for the next formal.

During the Dec. meeting the following officers were elected: Pres. — Michael Kripas; Vice Pres. — Beatrice Kripas; Rec. Secretary — Nell Knusto; Fin. Secretary — Ed. Mazotas. Success to you in your future terms.

M. E.

South Boston, Mass.

COUNCIL 17

Election days are over for another year and our new Executive Board consists of: President — John Contons; vice president — Victor Anchukaitis; Secretaries — Angela Masonis, recording and Nellie Svelnis, board; Financial sec'y. — Anne Kleponis; treasurer — Nellie Lipskis; asst. treasurer — Francis Kleponis and Nellie Pechulis; trustees — Larry Svelnis and Joseph Matachinskas; and marshall — Paul Bretanus. Congratulations and good luck.

Steve Contons withdrew his nomination for president because he has accepted a position in Gardner, Mass. We thank him for his splendid work in the past year and wish him success in his new position. We'll miss you, Steve.

Our advent whist party was a financial as well as a social success. Many thanks to our hard working committee headed by Milly Vallis.

Our council is holding a dance on January 22 at the Municipal Building, South Boston, for the benefit of St. Peter's Renovation Fund. For one whole dollar you can enjoy the polkas of the well known Krakowiaki orchestra. Hope to see many of our out-of-twon friends as well as our council members and friends.

NEWSIES

It is good to see so many smiling faces at bowling on Wednesday and Thursday nights. Milly Vallis is tops on the girls' team and Tony Yaka-vonis on the boys'. Gee, Tony, I guess you have really mastered the art of bowling.

Congratulations, Al Leach, as president of the Senior Class of South Boston High School.

Joe Lola, Joe Matachinskas and John Contons made a trip to Lawrence to attend a rehearsal of "Šnip-snyčio Vestuvės" which is being put on by the Lawrence council. While the two Joes were working, John went off to make coffee with a pretty girl. Nice work if you can get it.

Here's wishing everyone a Happy New Year from C-17.

SUNSHINE

Jersey City, N. J.

COUNCIL 124

Our December meeting was highlighted by the election of officers and our determination to keep our council active in all affairs in 1949. Those chosen to lead us in the coming year are as follows: Tony Teleisa, pres.; Frank Yesulonis, vice pres.; Adele Yunker, rec. sec'y.; Flo Bazilus, treasurer; Mae Maldakes, fin. sec'y.; Ed Baranauskas, sports director, and Frank Vernickas, sgt.-at-arms.

The attendance at the meeting was splendid, and, except for the presence of three females, it looked more like a bachelor's club get-together. It was good to see Eddie Ra-gauckas, Al Kemp, and Alex and Walter Borusewicze attending.

Our dance held recently was a success, and to those who attended to make it as such — labai ačiū!! We wish to thank Tony Vernickas and Tony Teleisa, whose efforts helped put the affair over.

Our plan to have inter-council socials as a means to help us get new members received such a severe jolt, that the plan has been temporarily abandoned. The invited council, after accepting our invitation and promising to attend, failed 100% to make an appearance. What was to be a jolly evening ended in disappointment. Loads of thanks to Helen and Vince Sittis for donating the hot frankforts for this affair.

Our bowling team is rolling along in fine style, and, at this writing, have posted 9 wins and 6 losses. We hope Vince Sittis' injured finger is mended enough to permit him to participate in our future contests. How about all our members coming out strong for the games and rooting the bowlers on to greater glory! Watch out, you Elizabeth Dodgers!!

ROMANCE DEPT.

Tony Teleisa, our chief executive, and Rose Cuccaro of Jersey City have recently announced their engagement. Congratulations and best wishes to you both!

Our own Tony Vernickas and Ruthie Krotulis of Linden have announced their marriage, which is to take place in Linden on January 15th. Sincere wishes for a lifetime of happiness in their wedded life. It seems that Linden's loss will be Jersey City's gain, instead of vice versa, as Ruthie plans to become an active member in our council soon after becoming Mrs. V. Their love-nest will be situated in Linden.

With another Leap Year drawing to a close, there is nothing to report about Charles Bason, Joe Sable, Frank Yesulonis, and Eddie Baranauskas in the Romance Dept.

LATEST "NAUJIENOS"

The next convention of the N. Y. — N. J. District will take place in Jersey City on February 6, 1949.

Our council is making plans to hold a dance on Saturday evening, February 12, 1949 at St. Ann's Lithuanian Parish Hall, Grand St. and Manning Ave., Jersey City. The proceeds of this affair will be donated to the parish to help defray the cost of repairing and altering our church. Hope to see you all there!!

"Double Trouble"

Worcester, Mass.

COUNCIL 26

We have selected the following people to guide us through 1949:

Spir. Advisor Fr. Michael Tamulevičius and Fr. Alphonse Volungis; President — Vin Grazulis; Vice Pres. — Joseph Sakaitis; Treasurer — Adelle Bisko; Secretaries — Eve Jurgelionis and Katherine Yakutis; Fin. Secretary — Rita Karrytais; Marshalls: — Anthony Morkunas and Edmund Grigaitis; Auditors: Genevieve Kondrotas and Eleanor Grazulis. We congratulate our newly-elected officers.

Several new members joined: June Bruinsma, Joseph Katauskas, Al Rutelonis, Irene Mamovich, Cecile Bender, Ruth Ropeika, Leonard Sarapas, Frances Sarapas, Arthur Babbitt and Joseph Kuchinskas.

Miss Theodora Zizis was re-elected as chairman of the Lithuanian Affairs Committee. She is doing a splendid job. Anyone who is interested in Lithuanian Affairs is urged to join her committee.

The following will be in charge of the clubrooms for the coming year: Connie Dauciunas, Eleanor Grazulis, Vin Grazulis, Joseph Sakaitis, Adelle Bisko, June Bruinsma, Adelle Ivaska, Adelle Katauskas, Eve Jurgelionis, Anthony Morkunas and Ed Grigaitis.

A Christmas party for the children of our parish was sponsored by us with the assistance of the other youth organizations. We sincerely thank Mrs. Betty Alavosius for all the work she put in to make this affair a success, also Vin. Grazulis and everyone else who helped out. A pleasant Sunday afternoon was spent in the woods, picking evergreens and pines for the Christmas party. The outdoor people were Tony Morkunas, Eddie Grigaitis, Eva Jurgelionis and June Bruinsma. Oh yes, we got two bags full, and was it work.

A party for our own members and friends was held in our Clubrooms Dec. 28. The committee in charge was: Joseph Sakaitis, Vin Grazulis, Edmund Grigaitis, Anthony Morkunas, Danny Beneck, John Slaven, June Bruinsma, Eve Jurgelionis and Adelle Ivaska.

BIT OF GOSSIP

Our annual Harvest Dance was a typical reunion of past years. It was indeed gratifying to see so many councils represented. There were people from So. Boston, Norwood, Hudson, Providence, Hartford, Brockton and So. Worcester. Many thanks to Frank Chesna for his help. Ella Staum from Hartford was crowned queen. There certainly were plenty of Lithuanian songs. Adelle Bisko served a midnight snack to quite a number of guests after the

dance. She's a very good cook. The committee headed by Mary Jurgelionis and Adelle Bisko deserve commendation.

Our new silex unit has arrived and the girls are having fun trying it out.

We have quite a representation at our affairs of the stronger sex from C-116, lately. What's the attraction Ed and Dave Vaskas and Joe Chesna?

Our Dinner-Dance was a great success. The girls looked beautiful in their gowns. Incidentally, all you former K. of L.'ers how about re-joining the club?

It was indeed a pleasure and an honor to have Anna Mae Uznis, Supreme Fin. Secretary, of Detroit, Michigan attend our Dinner Dance, also Emma Safron from Amsterdam, New York.

Many thanks to Charlie Tagman for his wonderful job as M. C., also our deepest gratitude to Diva Vignali on her beautiful vocal renditions.

Mary Jurgelionis looked beautiful in her white gown. Adelle Bisko was virtually a rosebud in the satin gown which she wore. She seemed quite happy, could it be because Frank was there? It seemed that our Eddie Grigaitis went directly to Hollywood and brought back June Bruinsma in a gorgeous aqua, very old fashioned gown.

Happy New Year and may the coming year be just filled with K. of L. spirit and activity throughout all councils.

SUZIE

Great Neck, N. Y.

COUNCIL 109

We, again resume our projects after the holidays, and pray for continued guidance in all our undertakings and aims.

Our December meeting brought forth elections with the following results: President — Joseph Remenchus; Vice-President — Alexander Wesley; Secretary — Starcy Wesley; Fin. Sec'y. — Josephine Rusas; Treasurer — Lou Ann Sosaris; and Sgt.-at-Arms — Ann Martens. Our executive board varies very slightly from one year to the next due to the fact that we have such conscientious and dependable workers, we would hate to lose them! Congratulations to all of you!

A gift was presented to Starcy Wesley for the very fine cooperation given our council during the Summer socials. Many is the time we've made a mess of Starcy's kitchen, preparing for our various activities. We just want you to know, Starcy, we appreciate everything.

Wedding bells are ringing again! What's happening to all our confirmed bachelors? Both Duke Berna-

Fresno, Kalifornijoje, pastatytas paminklas atminčiai Padre Junipero Serra, kuris vienas iš pirmųjų misijonierių skelbęs tikėjimą tame krašte. Yra daromi žygiai, kad jis būtų paskelbtas šventuoju.

tovich and Joe Dauksis were married in November. Congratulations!

The bowling season is still on, although our club members are not taking advantage of it. All interested can find our bowlers at the Little Neck Alleys every Tuesday evening. How do you expect us to beat Maspeh when we bowl like that?

Anxious to see the N. Y.-N. J. District have its own K. of L. flag, \$25.00 was donated towards this purchase. A helping hand is also being extended to the Supreme Council. We are to sponsor a Spring Dance on May 21st, 1949, Polish National Hall, New Hyde Park, L.I. and the entire proceeds are to be handed over to the Supreme Council. Come on district members, help us make this a financial success. REMEMBER — Without a Supreme Council, No K. of L. No K. of L. — no individual councils. No councils — no members. This K. of L. organization is dependent upon us.

... Snoopy

NAUJOJI AUSRA-GR
7029 S. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO 29, ILL.

11230

Pittsburgh, Pa.

COUNCIL 62

Here is our new Executive Board: Victor Zink — pres.; Richard Sumelis — vice-pres.; Anthony Mazeika — treas.; Nellie Rozger — rec. sec'y.; Bunny Rozger — fin. sec'y.; and Charlie Guskey — sgt.-at-arms. With such members at the head of our council, we are most certain to enlarge our membership and thereby strengthen our organization as a whole.

Enthusiasm is evident at our recent meetings and socials due to the vivacity of our newest members: Margie Guskey, Charlie Guskey, Kenny Pash, Lucy Birbilas, Jim Heindmark and Eddie Narbutas. We welcome you all!

LOCAL LIGHTS

DID YOU KNOW THAT — Joan Peremba graces the freshman halls of Mt. Mercy College; that we don't see "Dutch" Sipp as often because he works sixteen hours a day; that Tony and Lil Grazulis have promised to join our council shortly after the holidays; and that Helen Gudelis took a dream trip to California.

HAVE YOU HEARD that Anthony Mazeika's brother, Dr. Frank Mazeika and his family will be arriving from Germany soon? This will be some family reunion for the Mazeikas.

HAVE YOU SEEN Pete Barkus consuming two banana splits, two milk shakes and two cokes in one sitting? This he did because of a bet!

IT IS ALLEGED that Eddie Evans is seventeen; that Dorothy Plickys is an honor student; that Richard Sumelis loves opera; and that Rosemarie Woshner's "all-consuming interest" is handsome.

IS IT TRUE that Victor Zink "A la Andy Hardy" — square hat — cheered for PITT in the student section, on Pete's ticket?

On December 13th, we bowled with C-19 members, and were beat. Sue Mazeika bowled well notwithstanding the greasy balls and crooked alleys.

Our Christmas Party held last month was enjoyable.

On January 27th we are sponsoring a dance at our hall, and expect to lure gliders and polka dancers to our Snowball Dance.

Hank (H. Palecki)

Detroit, Mich.

COUNCIL 102

Council 102 has really been providing entertainment for it's members. A party, given at the home of Mr. and Mrs. Andrews on December 11th was certainly a bang-up affair.

We thank Janet and her folks for all the work they did in giving us more than enough refreshments AND such picturesque movies! (particularly enjoyed by one George Sinkus.) A pool table was the center of attraction and it sure took a beating from the girls, who held a cue-stick for the first time. Ray Medonis broke up the doings by playing taps on a Japanese bugle.

Next in line, came our annual K. of L. dance, held on Xmas Night, per tradition, at the former Lithuanian Hall. A grand time was had by all.

A dance to be held January 22, at the Detroit Leland Hotel, will be THE event of the year, with all sorts of door prizes and interesting features. Hope to see all of you there.

Joe Bender acted as chairman of Elections at the December meeting. New officers are: Frank Peterson — Pres.; Anna Mae Uznis — Vice Pres.; Anne Ambrose — Cor. Sec'y.; Helen Smolek — Rec. Sec'y.; Alice Brinza — Fin. Sec'y.; Joe Bender — Treasurer; George Sinkus — Sgt.-at-Arms.

(G. Sinkus the only 2nd term, decided to make this his career when he found out officers do not pay dues.)

Congratulations to all — Our hopes are high for the future, but we're confident they are resting in capable hands.

Once more, our sincerest thanks to the retiring officers. They worked hard and a great deal was accomplished.

Bowling Alley Observations:

Just who do the specs belong to? Gena Podzius or Clem Galunas? We're still waiting for Mike Seminov to hit that 200 Average. Adam Tamasiunas will henceforth be known unofficially as "The Body" — did you ever watch his form while bowling? Right about the 1st Sunday in December the gals had a rough time trying to concentrate on bowling — couldn't keep their eyes off that sparkler Mary Ann Peterson is wearing!

Wish all a most happy and prosperous New Year!

Ray and Al

Gauk nors vieną narį, ar narę kuopai, o pasitarnausi savo organizacijai ir būsi veiklus organizacijos narys.

Įsigykite Konstituciją

Lietuvos Vyčių naujos konstitucijos jau išėjo iš spaudos. Patartina kad visi nariai ją įsigytų ir su ja susipažintų. Ypač svarbu kad naujai įsirašantieji nariai būtų ją atydžiai perskaite pirm negu jie būna prisaikdinti ir oficialiai priimti organizacijon.

Su konstitucijų užsakymais prašau kreiptis tiesiog į mane. Knygelės kainuoja po 25 centus.

Louise Totilas,
Finansų Sekretorė.

K. of L. PINS

After a lapse of several years, due to conditions occasioned by the war, we again have on hand the official gold-plated K. of L. pins. These pins are available in both men's and ladies' styles (safety clasp). The price is \$1.00 each postpaid.

ORDER NOW.

Frank Gudelis, Treas.
129 Rita St.
Dayton 4, Ohio